

ఆంధ్రమిత్ర

308874

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

చెన్నపట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 20 వ తేది సోమవారము

No 194

సంపుటము. 3

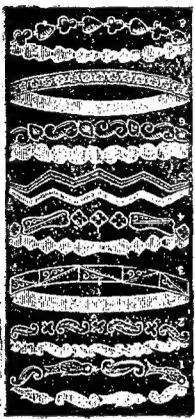
న శ నా మ సం వ త్ప ర కా క్తి క మా స బ హు శ ద శ మి గం.

సంచిక ౧౯౪

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

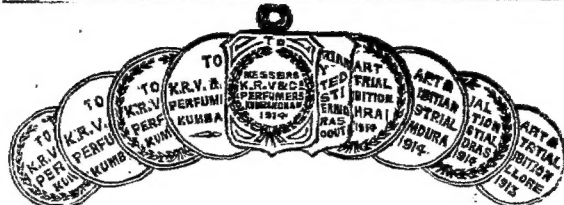
షరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

విశింపిలినము: "ఉమ్మడి శా" మద్రాసు.



ఈపట్టుములో కనుపరచినట్టి
అనేక విధములైన గాజులు కమ్మ
కమ్మగా సువర్ణము బంగారుతో తయారు
చేయబడి యున్నవి. వలయు
వారు ఈపట్టుములో యుండు నెం
బరును వ్రాసిన ముద్రా వివరము
ములు తెలియ పరచు న్నాము.
ఇంకా మార్గ బంగారు గుల్ల
తోడాలు, గట్టితోడాలు, గట్టికిలు
ఉంగరములు, రాళ్ళ వుంగరములు,
దాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు,
కాసుల పేర్లు, వెండిగలు అనేక

విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598



అతివృష్ట కాలమునకు తగిన శిరోతాప నివారణి యేది?

మన చందనాది తయారము

ఈతైలమును వారమునకు చెండు తడవలు ప్రాంత
కాలములో రాచుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తసేరుదిగును.
కన్ను మంటలు, కపాలపుర్రం, ఓంటితలనోపి, తలతిరుగుట
వెంట్రుకలు రాలట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి
కలుగును. (క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0)

ఇది గాక మావద్ద సువాసన వక్రపాడియు సువాసన
గున్నము, కొబ్బరితూరము, సుగంధ స్నానపాడి, దేశాంగము
చందనపవుడరు, అరగజా, కేసరిపవుడరు, పునుగు, జవ్వారి,
అంబుకు, మొదలైన వస్తువులు దొరుకును. క్యాటలాగు కావల
సినవారు వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో.

455 సువాసన వ్యాపారము, కుంభకోణము,
K. R. V. & Co. Perfumers. Kumbakonam

కే. బి. జోషి అండు కో.
సెక్ మరీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరన్ బీచ్ రోడ్,
ఫోర్ట్, బొంబాయి.

పూర్వముగా నవీన మయినది.

లోడవుక ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుపోడి
అంత ఎత్తునకు వెకిలాగును. గంటకు 2000
గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ను
ఖము. నిప్పును చల్లార్చుటకును, నీటిని వెకి
కొట్టుటకును జములు ఏర్పాటు చేయబడు
ను. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి ను
లభముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది.
బహు స్వల్పకృత్తితో ఎడతెగని ధార ప్ర
వహింపజేయును. ఒక క్రమ విషి పని
చాలును.

డీప్ వెల్ పంపు ఇతర పంపులు కావల
యునని మాకు వ్రాయుడు.

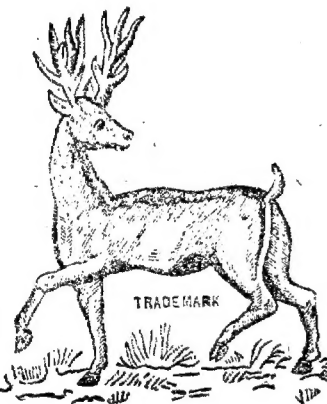
నెల రు. 55.

K. B. JOSHI & Co.,
No. 321 Haranby Road, Fort
BOMBAY.



చత్రములరాజు

అనలు "లేడి" గుఱుతు



Hed Office: -
Bombay
Branch: -
Calicut

541

అడమనకు, చాకిక, చాలకాలము నున్నటకు "లేడి"
గుఱుతుగల గొడుగులనేవాడు. "లేడి" గుఱుతు గొడుగులే
చాల మంచివిని కఠినవారు చెప్పుదురు. జాతీయ వస్తు
ప్రదర్శన సభయందను పేరు విహించినదియే.
బనియెన్ను, ఫెల్టూట్ పీలును చాల తక్కువ ధేటకు దొ
రక గలవు. విలయవారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

నవీనమయినది. ఓటోవరస్తాక్ 490



2-0-0
0-12-0
0-8-0
0-0-0

ది. పరస్తాక్ పెర్ఫ్యుమరీ కో,

నెం 1 రు, వైఫోనీ బొంబాయి. నెం 3 రు.

సంగీత ప్రవాయిని

వెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన దాక్షిణాత్యమున
విద్యాపారంగతులైన విద్యాక కే. వరదాచార్యులు, కే. వి
క్రీనివాస అయ్యంగారు, వీరి కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును ఆభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వక్రములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్య వ్యాగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు
సుమారు 140 పురు బహుళును స్వర, సాహిత్యతాళ, కాలము
లకుగురుతు తేర్చుచి అందరికీ సులభముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
వ్రాయబడియున్నవి. మార్గనియము, వీరి ఈ ఉద్యమవాద
ములకు పట్టుములును, వీటిగుణములును, వీటి నుపయోగించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీక్షిత క్రొను 16 పుటలు
వై. 500 పుటలు. దశ సరి గ్లెను కాగితముతో ముద్రితము
కాలికో బయిండు బంగారు గిలుటు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈక్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,

546 (మంటక్), మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చూచి డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8

తలనొప్పుల మాన్పును
వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
సార్వభౌమ నొప్పుల వార
దోలును. పోట్లపోగొట్టును
సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతిముంబు నుండిదగిరచి.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మంత

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీశివోద్ధ, బొంబాయి
7, తింబుపెట్టి సీపి, మద్రాసు.



కృష్ణదేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయస్థితి నెఱింగించుచారిత్రికభాగము వెల రు. 1-2-0 పరిపూర్ణము 1 ప్రతి యివాం. (గంధ విశ్రేణులకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంస్టిట్యూషన్సులందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎస్.పంతులు సెం. 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

వికభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు

A New Book on a Highly Patriotic Subject !!!

(IN ENGLISH.) "A NATIONAL FLAG FOR INDIA"

With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Re 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ఆంధ్రచరిత్రకళాశాల - విద్యాప్రసూతి.

ఇది శ్రీయంత కట్టచుంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, రి, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేంజులు - గ్యాసుదీపములు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

గుండురాచారసంస్కరణమునకు మార్గమిందు జూపబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజివేరము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:-

యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబదర్సు,

588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

నీవు ఇట్లుకట్టెదవా? అట్లయిన కాస్త్రు అయిరక కాలము,స్పిరల్ స్టైల్స్ కేసెసు,ఆర్నమెంటల్ రెయిలింగు వస్త్రరంగు, (సి. గోపాలనాయకర్) అండుసన్సు బేసిక్ ఫ్రాండ్రి మద్రాసు వారికి వ్రాయము.) 557

Approved by Text Book Committee

కథలపుస్తకములు:- (1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాసల్య వెల రు. 0-4-0 దేశాభివృద్ధి, భాత్య పుష్టియు నొసంగు టానిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0.

523 "విద్యావిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

మీ వ్యాధులకు మరుగుబొటకు సమీపమార్గము. మదనమంజరి మాత్రలు వాడుటయే.

ఈ మాత్రలు చులబద్ధకము, అక్షిగ్మము, మందబుద్ధి, నిస్మృతి, శరీరమానసిక దౌర్బల్యము వీటిని పోగొట్టుట యందు అసాధారణ కీర్తిచెందినవి.

ఆయుర్వేదరహస్యముల పుస్తకం ఇవాం గా ఇవ్వబడును రాజరేంద్ర నారాయణజీ కేశవజీ

ఆయుర్వేదోదయ బౌద్ధధారాయము,

107 20, చివాబజారుకోడె, మద్రాస్.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాశ్యేతనుఖమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈ పుస్తకము ఇవాం గా నీయబడును. పోస్టు చారి యు మేమే ధరి చిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్. గోవిందజీ, ఆలంకన్యగ్రహ బౌద్ధధారాయం 156, బ్రాహ్మే, మద్రాసు.

కొల్లెటిములక

అధికారులు కదలిక చూపుచుండుట

ప్రజల అసహాయస్థితి

[మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి]

కైకలూరు, నవంబరు 18:- యథాప్రకారము నిన్ను మేము లంకలసాహాయ్యార్థము బయలుదేరితిమి. పదిగంటలకే బియ్యపు బస్తాలను పట్టించుకొని పడవనెక్కితిమి. కాని కళాసులు 2-30 నిమిషముల వరకును వచ్చి యుండక పోవుటచే వెంటనే పడవ బయలుదేరి యుండలేదు. ఆగోజున కాగోజు కొల్లెటియందలి నీరు తగ్గుచున్నను, పొలములం దింకను మొల లోతు నీరుకుంటచే పంట అక్కరకువచ్చి రయితులు బాగు పడుదురను నాశలేను. చెడిపోయిన దానిలోనే బాగుపడుటకు యత్నించుట మానవస్వభావము, పురుషులక్షణము. కొన్ని చేలయందు వెన్నులు బయటకు కనుపించుచున్నవని లోగడ వ్రాసియుంటిని. ఆచేలనారు తాటిదోనెలలో మనుష్యులను పంపించి చాచితే కెన్నులను కోయించి తెప్పించుకొనుచున్నారు. మొలలోతు నీటిలో నిలువబడి చేలను కోయునెంత కష్టసాధ్యమో నేను చేరుగ వ్రాయనక్కరలేదు. తాటిదోనెలన్నియు బాగులుతీరి నిలిచియుండెను. వెన్నులను కోసి ఒకొక్కచే దోనెలందు చేయుచుండిరి. మేము చూచిన పొలమునందు దోనెలు పని చేయుచున్నవి. నేను విచారింపగ సాయంకాలమునకు వారు సుమారు 6 బస్తాల ధాన్యముకోసి యందుచునే తెలిసినది. ములక లేనియెడల యెకరమునకు సాధారణముగ 15 బస్తాలవంతున పండుచేసనం దిప్పుకు రెండు బస్తాల వంతునవైనను. కాదని రయితులు నాతోచెప్పుకొనిరి. ములక లేనియెడల యెకరము చేసుకోయుటకు 2 రూపాయల వంతున ఖర్చు అగునట. ఇప్పుడన్ననో 5 రూపాయల వంతున సొమ్ముపోయవలసి వచ్చుచున్నది. ఖర్చుపోయెకరమునకు బస్తాధాన్యము మిగులుట దుర్లభము. ఇన్ని ఇబ్బందులు పడినను, ధాన్యము నీటిలో తడియుటచే సరియైన ధర రాదు. కోమటిలంక ప్రక్కనే ప్రమాణముచేసి, నిన్ను మేము ప్రత్తికోల్లెలంక చేరుచుంటిమి. కైకలూరునకును ప్రత్తి కోల్లెలంకకును 8 మైలలదూరము. రెండుమైలల దూరమునందువగనే దవ్వలనుండి, ప్రత్తికోల్లెలంక చేరువుగట్టువారి పశువర్గమును, వృక్షగ్రభాగములును, గుడినెలప్రోగును కనుపించుచుండెను. చేరువుగట్టువారి వెల్లపశువులు నీటియందు తేలియాడుచుండిన విహంగములరలె నుండెను. మేము లంకను సమీపించునప్పటికి అక్కడకు ఆరుమైలల దూరమునందుగల కొల్లెటి కోటయందలి, "వెండింటు" వారి దేవళము పచ్చని చెట్లచుట్ట ధవళరూపముతో లోచన గోచర మయ్యెను. ఆ దేవళముచుట్టును పూర్వ మొకానొకప్పుడు దుర్భేద్యమైన దుర్గముండెననియు, కుంభేరమహారాజు రాజ్య మేలెననియు, దుర్గిధిభాగము యిప్పటికిని అగపడుననియు, నాతోచెప్పిరి. ఏది యెట్లున్నను, కొల్లెటికోట పూర్వకాలమునందు ప్రసిద్ధిని జెందిన దనుటకు సందియము లేదు. అక్కడకు మేము నేడోలేపో వెళ్లుచున్నాము. అక్కడి యువంతమును ముందు వ్రాయుదును.

4-50 నిమిషములకు మేము లంకచేరితిమి. గ్రామము నందు 80 గడపలున్నవి. జనసంఖ్య 500 మంది. ఇండ్లలో 15 ఇండ్లుపడిపోయినవి. నేను జూచిన లంకలన్నిటిలోను ప్రత్తి కోల్లెలంక, చాల అసాహాయ్యముగనున్నది. ఇంటికిని ఇంటికిని, మధ్యను,ఇరుకు. ఆ ఇరుకుప్రదేశమునందే పనియనిచేరే కోల్లెల వెట్టుకొని, "అల్లాల"ను కలవగింజలు" దంచుకొనుచున్నారు. అందులోనే పందులు, కోళ్లు, కుక్కలు కూడతిరుగుచున్నవి. ఇంటిలోనికుండలు మున్నగువానిని సులకమంచముల మీదనే వెట్టు కొనవలయునుగాని, మామూలుగ క్రిందవెట్టుకొనుట కైనను స్థలము లేదు. స్థలాభావమే గ్రామమునాలోగ్యమునకు కారణమని నాకు దోచినది. గ్రామము సముఖములకును నేను వెళ్లిజూచితిని. వేసవికాలమునందుబండవీడ ప్రమాణము చేయవలసి యుండిన లంకలకప్పుడు పడవమీదనే వెళ్లుచున్నాము. అట్టిస్థితిలో గ్రామముచుట్టును నీటికేమికోదవగాని గ్రామములోనియె టైన వీధిలోనికికూడ నీరుపొడుచుటాశ్చర్యముగ నున్నది. వీధులలోని నీటిని తోడుకొనియు, కట్టలనువేసి నీరుపడకుండగను కట్టుదిట్టములను చేసికొని లంకలోని వారు తంబూలుపకు చున్నారు. మాదగ్గరకొక వృద్ధుడువచ్చి "అడవిలోనున్న ట్టున్నా ము బాబో, తిండిలేక మాడిపోవుచు

న్నాము నాయనా, మాకేదై నభివృద్ధి పోవలెను"ని విన్నపము గట్టుకొండి" యని చెప్పుకొనెను. చింతపాడులోనుండిన పొట్టగడియదని ఒక కుటుంబీకుడు ప్రత్తికోల్లెలంకకు తేచి వచ్చి అక్కడను జీవనము జరుగక బాధపడుచున్నాడు. లంక ప్రక్కన చేరువుకలదు. చేరువుకట్టలలో నొకటిమాత్రము నీటియందు మునుగలేదు. దానిమీద లంకలోని పశువుల నన్నిటిని కట్టుకొనిరి. చేరువుకట్టమీదకు వెళ్లుటకు మధ్యను నీటి ప్రవాహము నీరుకొని వెళ్లవలసియుండును. సులముత్ర విస్ఫోటము నకు లంకయందు వసతిలేదు. మేలేలేక గ్రామములో సగము పశువులవరకునుచనిపోయినవి. పశువులమేతకు కోసికొనివచ్చిన జీలుగచిగుళ్ళను నాకు రయితులు చూపించిరి.

లంకనంటి మాలపల్లెకలదు. మాలపల్లెయందు 13కుటుంబములు కాపుర మున్నవి. అందులో వీరువా రననెల ప్రతి వారము నిరాధారులు. మాలపల్లెలో రాత్రి తినిన పగలు భోజనములేదు, పగలింత గంజి తాగిన యెడల గాత్ర పిష్టంపడతెను. అట్లే బాధపడుచు కడుపులకట్టుకొని దినములుగడపుచున్నామని మాల లందరును నొక పెట్టున గోలవెట్టిరి.

లంకలోని వారికిని మాలపల్లె వారికిని-మేము మూడు వందల నుండి 3 బస్తాల బియ్యమును సవర్గము నిచ్చితిమి. సాయంకాలము 7 గంటలకు బియ్యము పంచివెట్టుకొని పడవ పోయిద్రోసితిమి. పడవ కదిలినప్పుడు లంక ప్రజలందరు "నాయనా, నాలుగుదినముల వరకును మీధర్మమాయని ఇంతి కూడు దిని బ్రతుకుచున్న"ని సంతోష ముట్టిపడునట్లు కేకలు నేసి అందరును చేతులు వైకృతి ధర్మముచేసి ఆంధ్రసహజులకు నమస్కరించి తమ కృతజ్ఞతను వెల్లడించుకొనిరి.

లంకనుండి కైకలూరు వచ్చుచుండినప్పుడు మేముపడిన లిప్తులు వ్యవసాత్రము. కాంచీకట్టిలో దారి తెన్ను కనుపించలేదు. రాత్రి పడవలోకూర్చుండి చూచినప్పుడు పృథివియంతయు జలమయమై యున్నట్లు తోచినది. రాత్రి 9 గంటలకు నప్పటికి పడవ మెకకప్పటి ఇటువంటు కదలలేదు. నీటిరుద్ధు నేమాత్రము పొడిగిల సుకుపడినను దానిమీద పాములు చేరుచున్నవి. పాముల చుద్ధను గిసి పడవకు త్రోయుటకే పడవ నా దోష్ట్యమును? ఒకగట్టుదాటి బయటపడిన ఖరీయొక గట్టు కైకలూరు సమీపమునకు వచ్చినను ఇట్లు గంటలకొలది తంబూలు పడిపడి రాత్రి 10.45 నిమిషములకు తేవు చేరితిమి.

నిన్న మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు నేరకబృందము దానగూడెము మాలలకు 150 నుండి 2 బస్తాలధాన్యము పంచివెట్టిరి. నేటి యుదయమున లోకమూడి మాలవాండ్రకు 350 మందికి కూడ 5 బస్తాల ధాన్యము నిచ్చిరి.

తెనాలి రేపల్లె, తాటికాలం నలనే ఇక్కడి తహశీలుదారుకూడ రెండుదినములనుండి కదలిక చూపి ములకబాధితులకు సర్వవిధముల సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. "ఏ పాతికరూపాయలో నేబదిరూపాయలో ఖర్చు వెట్టుకొని యూరకుండుటవలన ప్రయోజనములేదు. నేల్కొలది ప్రజలు నిరాధారులై బాధపడుచున్నారు. కావున మీరు సురింత యాదార్యముచూపుట సంభావ్య"ని నైఅధికారులు తహశీలుదారునకు వ్రాసియుండిరట. దానిమీద వారు ధాన్యమును బియ్యమును పట్టించుకొని లంకలమీదకు వెళ్లి తమకు చేతనైనంతవరకును తోడ్పడుచున్నారు. నిన్ను వారు పుట్టెను ధాన్యమును పంచివెట్టిరి. తిరిగి అయిదుబస్తాల ధాన్యమును 2 బస్తాల బియ్యమును పట్టించుకొని ప్రేమర మున్నగు గ్రామములకు వెళ్లివట్టు వినుచున్నాను. తహశీలుదారును గ్రామస్థులను కైకలూరునందు చేరి యొకదినమును సంతర్పణము చేయుట కాలోచించుచున్నారు.

II

[కాళ్ల కూరి నృసింహంగారు]

కొల్లెరుసరస్సు కృష్ణా గోదావరి నదులకు మధ్యను సముద్రమున కుడ్డరమున రమారము పడువైదుమైలోపు దూరమునను, తూర్పుకోననుండి రమారము ముప్పదిమైళ్ల పొడవును, పడువైదుమైలోపు ఉత్తరపు బొడ్డననుండి వెడల్పును కలిగియున్నది. ఇది కృష్ణాజిల్లా కయికలూరుతాలూకాలో ఎక్కువగను, గుడివాడ, యేలూరు తాలూకాలలో తక్కువగను, వైకల్యము కలిగియున్నది. సగస్సుచుద్ధ దిబ్బ

దిబ్బలుగా నున్న భూభాగమున వడ్డెవాండ్రు, మాలవాండ్రు, మున్నగు పెక్కుండ్రులంతయును, జలచరములవలె, నివసించు వల్లెలు, గూడెములు, భూమరు నలువది గలవు. ఇవి కయికలూరు తాలూకా హద్దులో చేరియున్నవి. ఈ సరస్సులయొక్క 1 భీమ వరము, 2 ఏలూరు, 3 గన్నవరము, 4 గుడివాడ, 5 కైకలూరు తాలూకాలు సంబంధించియున్నవి. ఈ త్రైభూములలో యేమాత్ర మధికముగ వర్షించినను, ఆసీరు అనేక వాగులు, వాళ్లు, మున్నగువాటిగుండా 1 తమ్మిలేరు 2 రామిలేరు 3 బుడమయేరు 4 యెర్రకాలువలోనికి చేరి వాటి ద్వారా స్రవణముగా సరస్సున జేరుటయేగాక, రెండువరులకును ఆన కట్టల యేర్పడిన దరిమిలాను, రెండు వైపులనుండి త్రవ్వించబడిన మురుగు కాలువలన్నియు యిందు ప్రవేశ పెట్టబడినవి. సరస్సు నకు 1 జవ్వినకనమ 2 పేరంటాలు కనుమ అను రెండు ముఖ్య ముఖద్వారముల గుండా వెలువడు ప్రవాహమును, సముద్ర గామి చేయుటకు, సహజముగ పుట్టబడి యున్న, ఉప్పుచేరు ముఖ్యధారముగా నున్నది. ఈ యేరు అనేక వంకలు కలిగి, యిరు వైపులను కట్టలులేక, చాలినంత వెడల్పులేక, ఇరుకై, వెలువరించుటకు శక్తిలేక యున్నది. సరస్సులో జమ్మి, తూడి వడైరా చెత్తలేమలు దట్టముగా ఏటేట పెరుగుటవల్ల నానాట పెరుకగలిగి, పూర్వమువలె నలువైపులనుండి కచ్చెడినీటిని భరించలేక, రానురాను పడేండ్ల నుండి పోలి, పొంగి లంకలలో ప్రజల తీర్వరచుకొనిన నీటితోడ యంత్రాధారములచే కాబడు చున్న సాగుబడిని మాత్రమే గాక చుట్టునున్న గ్రామముల సాగుబడిని సహితము, ముంచి, బీదల గుడిసెలను గూడ తగు చుగ తనపొట్ట బెట్టుకొను చున్నది. అందుచే, యీ ప్రాంత వ్యవసాయదారులకు, కూడిరాని నష్ట మధికమగుచు, నామ మాత్రావశిష్టముగా అప్పుడప్పు డిచ్చుచున్న మురుగు నష్టపు రిమోషనువలన, దొరతనమువారికి సయితము, నష్టము కలిగించు చున్నది. క్రమక్రమముగా ప్రజలు దరిద్రులై నిలువనీడలు సయితము పోవుచు పలువిధముల దుస్థితి పాలగు చున్నారనియు వైన వివరించిన ముఖద్వారములను చక్క జేసి, ఉప్పుచేటి చుపులను తీర్చి, కట్టలను జేయింపుడని, జేవిధముల దొరతనమువారిని, ప్రజలు విజ్ఞాపనల మూలమునను, ప్రజాప్రతినిధి సభ్యుల ద్వారాయున్న సమక్షమున చిరకాలమునుండి అనేక సార్లు మొర బెట్టుకొనుచున్నను, కార్యకారకాలేదు. దొరతనమువారికింతవరకు చెవికెక్కర పోవుటకు ఇప్పుడు యుద్ధసమయమని యే కాదు, మరేమి కారణమో యూహించజాలక, ప్రజల దురదృష్టవని చింతిల్లు చున్నారము. వైన వివరించిన రీతిని, యిప్పుడైనను, యీదుస్థితిని తొలగించనిచో, యెన్ని శతాబ్దములకైనను యీ ప్రజలు తేరిపిల్లలని రూఢిగ విన్నవించుచు న్నారము. ఈయేట మొదటినుండియు కురిసిన అధికవర్షముల వల్లను, మురుగు కాలువలయొక్క సేంపరము వల్లను చాలా భాగము యీ ప్రాంతపు పల్లపుచేలు ముంపు గలిగి పొడయిపోయినవి. గత నెలలోను యీ నెలలో మొన మొన్నటివలెను, కలిగిన వర్ష పాతముచే, జలప్రళయముకలిగి యేళ్లు కోళ్లు-వాళ్లు-చేళ్లు జలార్ణవమై, వరిచేలు రూపుమాని అనేకగుడిసెలు కూలి అచ్చటచ్చట ఆరుగుగానున్న తుమ్మ చెట్లుపడి, దూడలు చాలవరకు చచ్చి ప్రజలకు ప్రాణావశిష్టత కలిగి చుట్టునున్న మెరకగ్రామముల ప్రజల తోడ్పాటువలన, ప్రాణావశిష్టతయొక్క ఆసిర్వాదగులు గట్టికింపగలిగి గాని ప్రజాప్రాణావస్థయు వినబడుట లేదు.

ఇపు డెల్లభయంకరదశలో నున్న కృష్ణవరదలవల్ల కలిగిన ప్రాణనష్టము, ధననష్టము, కృషినష్టము కంటె, కొలేరు నష్టము మారపు చూపునకు, అంత మిక్కిలుముగా నుండ జాలదనియు, తుణకాలములో మిన్నంటి తొండవ మాడిన కృష్ణవేడి చిందుల ముందర, తాడేటిడక గల దీని ప్రభావ మంతగ లేదనియు, నూత్నదృష్టి లేనివారికి నోచినను అనుభవైక చేదుర్లు లగు ప్రాజ్ఞులకు, క్రమక్రమముగ కృపించుచు ఎటుగెత్తి ఆర్థరావములను విలపింపలేని యీ ప్రాంత దరిద్రుల ప్రస్తుతావస్థ హృద్యంపరము గాక మానదని మానయ్యకము. పలుబాములబడి, పెక్కుండ్రుసహాయము, యీ నెల ౧౪ వ తేది నుండి, ఆకునీడు గ్రామమునకు రాజొచ్చిరి. ఈ గ్రామము చుట్టును జలార్ణవమై బీదలయిండ్లు కొన్ని మాత్రము కూలిపోయినవి. నిరాధారులు కొందరేర్పడిరి. యీ గ్రామ సమీపములో ఉప్పుచేటికి తూర్పువైపుననున్న భీమవరం తాలూకాలోని వైన, 1. గుమ్మలూరు, 2. తరటావ, 3. అయిభీమవరం, 4. చెరుకుమిల్లి, 5. యేలూరుపాడు, 6. ప్రాతల్ల మెరక, 7. కలవ పూడి, అను నీ గ్రామములలో ముంపుకలిగి, చేలుపాడై కొన్ని యిండ్లుకూలి, కొంత నష్టము కలిగినది. ప్రాణాపాయము లేదు. ఆయా గ్రామములలో, బీదలకు అచ్చటచ్చటనే

ఆయా గ్రామములలోని ప్రముఖులు అన్నదానము గావించి, ప్రశంసా పాత్రులయిరి. ఈ ప్రాంత దుస్థితి కన్నులార చూచుటకు, త హ శ్చి ల్ దా ర్ త్రి మాది రెడ్డి గంగారావునాయుడుగారున్న, భీమవరం డిప్యూటీ కలెక్టరు శ్రీ తాడికొండ సీతారామయ్యపంతులుగారును దయ చేసి పరిశీలనగా చిత్తగించి వీనాలాపము లాకర్ణించి భీమవరం చేరి శ్రీ కలెక్టరువారికి విశదపరిచిరో లేదోగాని తుదకు దొరతనమువారి ధనసహాయమున వడసి యీ నెల 10 వ తేది మొదలు 13 తేదీ ఆఖరువరకు నాలుగు దినములు ఈ గ్రామమున నిరాధారులగు కొందరికి బియ్యమును పెక్కుండ్రులకు అన్నమును పెట్టించిరి. తుదకు 1500 లు లోపు ప్రజలను రమారమి రు 150 లు వెచ్చించి ఆదరణతో కాపాడిరి. వారి మానసేన, వారి రాజసేవకు, వన్నె తెచ్చినదని, వారు వంద నీయులని విన్నవించుట అతిశయోక్తికాదు. ఈ తాలూకాలో వడికిళ్ళిభామణియని, సకల విధ సంపన్నత్వముచే విరాజిల్లుచు, సమయమెరిగి బీదల కన్న మిడుటలో వెనుదీయని ప్రాజ్ఞుని పేరొందిన, శ్రీ పులవర్తి లక్ష్మణస్వామి శ్రేష్ఠిగారు ఈ నెల 14 తేదీ జయవారమున ఘోషారు 1500 ల బీదలకు అన్నదానము గావించిరి. వీరి కనుచరులగు వైశ్యయువకుల తోడ్పాటుగూడ ప్రశంసా పాత్ర మైనదిగా నుండినది ప్రాయశఃసరములేదు. శ్రేష్ఠిగారి అన్నదానమునకు పాత్రులయిన వారిలో, యేకకాలమున అంత్యజాలగు మాలవాండ్రు, నొక్క సహస్రము గూడి యొక్కపంక్తిగా జేరి భుజించుట గూడ నిన్ను జాత్యుద్ధరణకు కార్యకూలులు, గ్రామములలో సహిత ముపూర్వార్థాచారపరాయణులలో, గొప్పవిద్యాధిక్యతలేని ధనాధ్యులలో గూడ బయల్పడుచుండుట, ఆధ్ర వేశమాతయొక్క నికృష్టదశ తొలగిపోవుచున్నట్లు నూచన లగుపడుచున్నది, ఆనందించుచున్నారము. కృష్ణవరదలచే దుర్మలపాలైయున్న జాత్రుడి గ్రామవాసులయశస్థుల శ్రేష్ఠిగారు పుత్రికాముఖమున జూచి దెలిసికొని తాను జాత్రుడివంశ సంజాతుడ ననియు తత్కారణమున, తద్దానివాసులకు, శక్తికొలది తోడ్పడుట తనకు విధాయక కృత్యమనియు తమకు గలిగిన హృదయాంధోళననుబట్టి బెజవాడలోనున్న సేవాసంఘ కార్యదర్శియగు శ్రీ కాతా నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారికి వదిలూపా యిలు చందాను బంపిరి. పారమార్థికక్షామము, ప్రకోపకార చింత, జేశాభిమానము, మానససేవ; వీరి హృదయమున మొలక తెత్తుచుండుటచే వీరి యభివృద్ధిని హృదయాంతర్గతమైయున్న విరిగుణసంపత్తిని వృద్ధితో బలపరచి రక్షించుటకు పోషేత్వ యని సదా జేకుచున్నారము.

నేటిదినమున బ్రహ్మశ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకట సుబ్బయ్య గారను వృద్ధబ్రాహ్మణుడు తన జీవన్ముక్తికి జేసికొను కర్మ లన్నిటిలో నదియే ప్రాధాన్య మైనదని దృఢవిశ్వాసముతో ఘోషారు 1500 ది బీదల కన్నదాన మొనంగిరి. ఈజనసంఖ్యలో మూడువంతులు పంచములు అగుటచే వారు కడుపార భుజించి నప్పుడు కండ్లారజూచిన యాముసలి బ్రాహ్మణుడు ఈ అన్నదానముచే, తనజీవితము సాధక మైనదని పొందిన యానందము, వర్ణనాతీతమైన దగుటచే, ఆయనబహుసంఖ్యాకులయొక్కయు ఆనందమును అచటనుండి వేవిధముల తోడ్పడిన అధికారులు శ్రీ సీతారామయ్య పంతులుగారు 2 శ్రీ గంగారావు నాయుడుగారు 3 శ్రీ నిడదవోలు యశ్వేతు దివాన్, పిల్లలు ఆంజనేయులుగారు మున్నగు ప్రముఖులయొక్కయు, వందనములకు పాత్రులైరి. నేటిదినమున యిచ్చటి వైశ్యులను శ్రీలక్ష్మణస్వామిగారి జనకసోదర పుత్రుల మాయుడు శ్రీ జాత్రుడి రత్నయ్యగారు అనే మహాలక్ష్మ్యయ్యగారును, ఎల్లండిగోష్ఠి తాడివాడ చిన మీరాసాహెబుగారి కుమార్లు మహమ్మదు మునిషీ అబ్దుల్ కరీం సాహెబుగారును, ఇట్లే బీదల కన్నదానము చేయుటకు ఉద్దేశించి కృషి చేయుచున్నారని, విన్నవించుటకు సంతస మగుచున్నది. పలుబాములు బడుచున్న యిట్టి విష త్రయణములో నిరుపేదల రక్షణకు తోడ్పడిన యీ అన్నదాతలను జగద్రక్షకుడు సర్వదా తోడునీడై రక్షించు గావుత.

III

ఆగడ్డొంక యనునది ఏలూరుతాలూకాకు చెంది యున్నది. ఈ దుస్థితి మా డిప్యూటీ కలెక్టరు దొరవారగు మహమ్మదు ఇబ్రహీం సాహెబుగారికిన్ని మాతాలూకా తహశీలుదారువారగు పానుగంటి అన్నారావు పంతులుగారి కిన్ని తెలిసిన వెంటనే వారు బయలుదేరి గుండుగోలను గ్రామములో సుకాముచేసి దెందులూరు భీమడోలు గుండుగోలను గ్రామప్రజల యావస్థనిది సమావేశముచేసి యీ దురవస్థ గురించి వారికి దెల్పుగా యెవరికితోచిన సహాయము వారు చేసిరి. యీలా పోగుబడిన బియ్యము ఉప్పు మొరపకాయ. చింతపండు వుల్లిపాకు ఘోషారు 700 రూపాయల ిలువగల సామాను శ్రీవారలు వెంటనే తీసికుని తాటి సంగళ్ళవారిద

ఆగడ్డొంక గ్రామముచేర్చి నిల్పుటకు నీడలేకను తినుటకు అన్నములేకను భాధపకు ఘోషారు 800 వందల జనమునకు 10 రోజులకు సరిపకు సామాను నిచ్చి వారల సంతృప్తిపరచిరి. పశువులకు గడ్డివిషయములుకూడా చాలా ప్రయత్నపడి కొంతవరకు సప్లయచేసి వారల సంతృప్తిపరచిరి. వీరితోపాటు మా రివిన్యాయనస్పెక్టరుగారయిన జీడిగుంట సూర్యప్రకాశ రావు పంతులుగారు పడిన శ్రమకూడా మిక్కిలి కొనియాడ తగినది. యీలాటి బొత్తిగా ఆస్కాములేని గ్రామములు అనేకములు గలవు. ఆ గ్రామవాసులకు కూడా ఆ చుట్టుపట్ల ప్రజలను అధికారులను తగు సహాయముచేసి నిల్పుదురని భగవంతుని మిక్కిలి ప్రార్థించవలసియున్నది- బండా నియ్యన్న.

IV

ఈచుధ్య కృష్ణవరదలలో భాధాపడితులైన ప్రజల సహాయార్థము కొందఱు నిచ్చిక సేవకులతో నేగినచ్చి "చాదరి పత్రికాధిపతు"లగు గారపాటి ఆంజనేయచాదరి గారిని అక్కడి స్థితిగతుల నడుగగా వారిట్లు వాడుచ్చిరి. "వరదలలో నుసుగులు వీడక నెట్టెలులో బయల్పడిన బీదవారలకు తినుట కాహారము లేదు. మేము చూచిన కొన్ని గ్రామములలో కేవలము జామపండ్లతో కడుపులు నించుకొను బీదవారలు గలరనుట యతిశయోక్తిగాదు. ప్రతి వత్సరము ఏ కొంచెమైనను వరదవచ్చుట సహజముకాని యీ దినములలో మాత్ర మింత పెద్దవరద ఈచుధ్య కాలమున నెప్పుడూ రాలేదనియు, చాదాపు నలువది వత్సరములనా డిట్టి పెద్ద యువదవము సంభవించినదనియు పంటలు పూర్తిగా నాశనమై నిరాధారులైన బీదరయితుల కప్పుడు గవర్న మెంటువారు రిమోషను నిచ్చిరనియు కొందరు పూర్వకాలపువారు మాతో జెప్పిరి. బెజవాడయందు ఆనకట్టయొద్ద కృష్ణానదీ ఘోష యటులనున్నదో అచ్చట వరద భాధాపడితులైన బీదకృషికుల ఘోష యటులనున్నది. కారణము కి స్త్రీల సమయము చాపున నుండుటయే. వైద్య నష్టములకు పాలైడి, గృహములు కూలి యల్లలాడు ఆ బీదరయితుల కిప్పుట్ల సవస్థనిచ్చెడు చాత లేవరు? ఆదాయములేక అప్పుపుట్టక రయితు కిప్పుల నెటుల నివ్వగలరు? కృష్ణాప్రళయ సంగతుక సధవారు నిరాధారులగు వారలకు ఒకటి రెండు దినముల కాహారము నిచ్చుటతో శృష్టిపాండక రిమోషన్ పొందెడి విషయమునను నష్టావశేషములగు వైరులుగల రయితులనుండి కిప్పులు గ్రహించుటలో కొన్ని యనుకూల పద్ధతులు జేయుటకును దొరతనమువారిని గోరి యా విషయమున పాటుబడిన విశేష యుపకార మొనర్చిన వారగుదురు". — ఆ. గోపాల కృష్ణయ్య.

టౌజానా.

పురాతన విజ్ఞానము.

అనేక శతాబ్దముల నుండియును విశేషులచే జెప్పబడిన నూత్రములు, లోక హితార్థము వారి శిష్యులచే భద్రపరచబడి యున్నవి. అట్టి జ్ఞానార్థములలో ముఖ్యమయినది "మనోహరయిన చస్తువు నిరతానంద దాయకము" అననది. వివిధరుగు, అంద యింను ఇంద్రియముల నాకర్షించుటయే గాక, దానితో బాటు ఆరిర్యాచ్యయైన ఆనందమును తెచ్చును. ఆశ్చర్యకరమగు దిశాముఖము, గొప్పశిల్పిపని, మనోహరమగు సుందరి ఇత్యాదులు అందమున కాకరములు. చరాచరము లన్నిటిలో శరీరము మొక్క అందమును బోలి ఆకర్షించునది వేరొకటి లేదు. సమృద్ధమైన శోభములు గల నిండైన నారీముఖ పద్మమునకు సాటియే లేదు. అందము నభివృద్ధి పరచుట ఎల్లపుడును సాధ్యమే. ఒకశ్రీశోభము లిదివరకె సమృద్ధమైనవైనను సరియగు ఉపచారము వలన నికను అభివృద్ధి జెందింప వచ్చును. సమీప్రకృతి కాత్రుకోధన, శిశుజాభివృద్ధికి గల మాటంకములను తొలగించినది.

అట్టికాత్రు పరిశోధనలలో అందమునకును బంధించినది. "టౌజానా". ఇందు రాలిపోవున్న వెండ్లకుల కుదుళ్ల నుండలి క్రేములను చంపి వాటి వెంపునకు వలయు నట్టియు, అతి తేలున్న నవి తీడించునట్టియు పద్ధతులును సచుకూర్చును.

టౌజానా యీ పనులన్నీటిని చేయుననుటయే గాక దీని వాడినవారు ప్రపంచమునందలి సుందరీయణులలో సొంద ర్యాగగణ్యులుగ, పరిగణింపబడు చున్నారు.

"టౌజానాలో" కొవ్వకలియదు. కెమిక్లు నడుగవచ్చును. ఇది రెండు విధములుగ నుండు బడును. ఒకటి పురుషులకు, వేరొకటి స్త్రీలకు. మొదటిని అంటుకొని యుండునట్లుగగూడ నుడును. మీ రేమందుల దుకాణములో నడిగినను ఇత్తురు. లేదా సోత్ ఏబుట్టు మట్టి అందు కో లిమిటేడ్ 1౪ కెండులైన వీచి పోట్లు బాక్సు 225 మద్రాసు అని వ్రాసిన లెప్పించియ్యెను ఇత్తురు. ఫిరీదు 5 డౌన్సుల సీసా చల్లుగను నానితో సహా 1.12.0, 10 2.12.0

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(౧)
[మా విలేఖకుల వద్దనుండి]

ధీర్

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధ వార్త.

ధీర్, నవంబరు 18:— 16 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ రాజకీయ చరిత్రకారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.—

ఆంగ్ల రంగము.

ఆంగ్లరంగము కుత్సితమున బ్రిటిషువారు జయించిన స్థలమును వారు బలపరచుకొని తమ సేనాముఖమును చుట్టించుకొని తమ జేర్చిరి. బ్రిటిష్ వాల్స్ కోటకు తూర్పునను వారు తమస్థానములను దుర్భేద్య మొనర్చుకొనిరి. సోమవారము ఉదయమునుండి ఇంతవఱకు వారు పట్టుకొనిన ప్రాంతములు 5678 వైచితుల విస్తీర్ణముననున్న ప్రాంతములను బ్రతికించెను. శత్రువులు అతితీవ్రముగా తలపడుచుండిరి. దీనికి దోడు భూమి చెక్కుగానుండి, అనేక స్థలములందు యుద్ధమున కిష్టంతరము గలుగజేయుచుండెను.

పరాసు రంగము.

పరాసువారు సెయింటుపియర్ వాస్తు అడవి కుత్సారాంతమునందు కొంతవరము ముందునకు వచ్చిరి. సోమనది కుత్సితమునను దక్షిణమునను జగ్గురులు విశేష తీవ్రతతో తలపడిరి. సెయింటు పియర్ వాస్తు అడవికి ఉత్తరపుకొనను తూర్పు ప్రక్కను తప్ప ఇతర స్థలములందు వారిప్రయత్నము లన్నియు శూన్యము లయ్యెను. ప్రహార్యగ్రామపు తూర్పునందును వారు స్వల్పవిజయము నొందిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఆస్ట్రీయనులు అయిదు పర్యాయములు తీవ్రముగా యుద్ధము సలిపి సాక్షాత్తుకొని అనుష్ఠలమునద్ద (గోరిజియాకు తూర్పున) ఇటలీవారిని ప్రథమ కందకములనుండి వెనుకకు నెట్టగలిగిరి. కాంస్సప్రస్థముపై ఇటలీవారు అనేక స్థానములందు ముందునకు వచ్చి తమ పంక్తియందు వంపులు లేకుండ చేసికొనిరి.

రష్యా రంగము.

నోర్మన్-కాసేది కుడిగట్టునహాలిజ్ కు 15 మైళ్లు ఉత్తరముగా శత్రువు లీవల ఆక్రమించుకొనిన స్థలమునుండి రష్యానులు వారిని పాఠశాలిరి.

రోమేనియా రంగము.

ప్రెడల్ దక్షిణాపీఠ రంగములందు రోమేనియనులు తమ స్థానములను గాపాడుకొనుచున్నారు. కాని రోటన్డమ్ కనుమనద్దను, జూల్ లోయందును వారు వెనుకకు పోవలసివచ్చెను. దాన్యుబునది, పొడవునను పదాతిదళ యుద్ధమును కరంగి యుద్ధమును తీవ్రముగా జరిగినది. దోబ్రూజా రంగమునందు రోమేనియనులు సేనాముఖమున నంతటను విజృంభించి దాన్యుబునదిపై జర్నల్-దాత్ నాలుగు మైళ్లుదగ్గర నున్న ఒక గ్రామము నాక్రమించుకొనిరి.

బాల్కను రంగము.

సెర్వియనులు విజయములనొంది నిరంతరము ముందునకు సాగుచునే యున్నారు. చింగిల్ అను గ్రామము సెర్వియనుల కేతమైనది.

ఆంగ్ల విమానములు.

ఆంగ్లకా విమానములు బ్రిటన్ ఆర్మీకులందున్న కాకా నిర్మాణముల మీదను, సముద్రాంతర్గమి నిలయముల మీదను విమానప్రయత్నముగా బొంబులను వర్షించెను.

II

18 వ తేదీగల ఈతంత్రీ వార్తను ఇండియా మంత్రిగారు పంపిరి.

ఆంగ్ల రంగము.

ఆంగ్ల కుత్సితమున క్రొత్తస్థానములపై శత్రువులు కండ్లను కదలెను. బ్రిటిషువారు మరి 304 స్థానములను పట్టుకొనిరి.

పరాసు రంగము.

సెర్వియనుల మరల ప్రతిముట్టడి సలుపలేదు. ఇందులకు వారు చాల సేనా దేర్చి 3 మైళ్లుతీరగతి సేనల ముపయోగించిరి. పోలిత్తిగ్రామమున జరిగినది. పరాసువారు మరల తలపడి ప్రహార్యగ్రామమున కేతపరుచుకొనిరి. 7వ తేదీన వాల్కా మింగిన ప్రదేశములందును వారిస్వాధీనమందున్నది.

ఇటలీ రంగము.

గోరిజియాకు తూర్పున సానుమార్గు గుట్టలయొద్ద శత్రువుల కేతమైన కందకములను ఇటలీవారు మరల నాక్రమించిరి.

రుమేనియా రంగము.

ప్రెడల్ కనుమ దాగో సెర్వెలయొద్ద రుమేనియావారు స్థానములను నిలుపుకొనగలిగిరి. ఆ మాటకు పడనుటను రాట్లము కనుమకు దక్షిణమునను జాయలులోను వారు వెనుకకు పోవలసివచ్చినది.

బాల్కను రంగము.

సెర్వియ కు పడనుట పరాసు రష్యా ఇటలీ సేనలు జగ్గును బల్గరు సేనలను మొదటి పంక్తినుండి బ్రిటిషువారు తరిమిరి. అచట రెండవపంక్తి పురుషులనుండి. మొనాస్టరుకు దక్షిణమున 4 మైళ్లులోనున్న విటోకుడి భాగమును పరాసు రష్యా సేన లాక్రమించెను.

సెర్వియా సేన ధీవవెలు మున్నగు గ్రామములను 1000 మందిని పట్టుకొనెను. స్ట్రెమియొద్ద సీరీకుకు దిగువనున్న కక్రకాను (బ్రిటిషువారు వశపరుచుకొనిరి. బల్గరులు నిహారునది ఎడమతీర్పునకు పోవుచున్నారు.

జర్మను యుద్ధకాకల దాడి.

ఫిన్లండు జలసంధి ముఖమున జర్మనులు దాడి సలిపిరి. ఆదాడిలో వారి యుద్ధకాకలు 6 మొదలు 9 వరకు నష్టమైనవి.

ఎగ్రిమెంటు కూలీలపద్ధతి

హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి నూచనలు.

ధీర్, నవంబరు 18:— ఎగ్రిమెంటు కూలీలపద్ధతి విషయమున హిందూదేశ కార్యదర్శి ప్రకటించిన 1916 వ సంవత్సరము అక్టోబరు 15వ తేదీగల ఈక్రిందిప్రకటనను ఇండియా కేబిన్యెట్ ప్రకటించబడినది. దానియందలి ముఖ్య విషయములను ఈక్రింద తెలిపెదము.

1910 వ సంవత్సరమున గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారు అగ్రిమెంటుపద్ధతిని పూర్తిగా తొలగింపవలయుననియు, దీనివలన ఇతర అధినివేతములందు భారతీయుల గౌరవమునకు భంగము గలుగుచున్న దనియు హిందూదేశ శాసనసభలో చెప్పిరి. దానికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు బ్రిటిషు సభ్యుడు అగ్రిమెంటు పద్ధతిని కూలీలకు గలుగులాభములను వివరించిరి. అగ్రిమెంటు పద్ధతికి ప్రతికూలముగా ప్రజాభిప్రాయ మధికమైనప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఆవిషయమునుగూర్చి వివిధరాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారు తమ తమ యభిప్రాయముల నియవలెనని కోరిరి. సంయుక్త రాష్ట్రములు, మధ్య రాష్ట్రములు, చెన్నపురి ప్రభుత్వములవారు అగ్రిమెంటు పద్ధతిని పూర్తిగా తొలగింపవలెనని కోరారు. ఇతర ప్రభుత్వములవారు అగ్రిమెంటుపద్ధతి నభివృద్ధి నొందింపవలెనని నూచించిరి. అన్నాము ప్రభుత్వమువారు అనిర్బంధమునకు వలసను ఏర్పాటు చేయవలయుననియు, వలసపోవువారికి ప్రభుత్వమువారు విశేషముగా తోడ్పడవలయుననియు తెలిపిరి.

అగ్రిమెంటు పద్ధతికి ప్రతికూలముగా ప్రజాభిప్రాయము నానాటి కధికమగుచున్నది. దీనిని దక్షిణాఫ్రికాకాక్టోలముగూడ పోషించినది. కనుక ఇప్పుడు అగ్రిమెంటు కూలీల పద్ధతి అనులులోనున్న నాలుగు అధినివేతములందును, మరి నామునందును పూర్తిగా తొలగించుటని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారికి వ్రాయవలసిన సుయము వచ్చినది. కాని ప్రస్తుతము సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు యుద్ధవిరుద్ధ యుద్ధమున ఈ సమస్యను పూర్తిగా చర్చించి పరిష్కరించుటకు యుద్ధాంతరమువఱకు వ్యవధి యుండదు; గాన ముందు వారి యోచనకు ఈ స్వల్ప విషయమును బంపుకొనెదము. ఈపద్ధతి అధినివేతములకును హిందూదేశమునకును గూడ అంతకష్టముగా నుండబాలదు. ఒక అగ్రిమెంటుమీద వలసపోవు వారిని పోలీసుక నిర్బంధించుట చాలదు. కూలీలను తీసికొని పోవువారు అగ్రిమెంటు లేకయే కూలీలకు ముందుగా సామ్యునిచ్చి మోసగించి తీసికొనిపోయి అధినివేతము జేసినవెనుక వారిని తిప్పలు పెట్టుదురు. అప్పుడు హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారికి వారిపై అధికార మేమును నుండదు.

సర్వార్థ లేక కంకాణి పద్ధతి

ఈ పద్ధతినుండి కూలీలకు ముందు సామ్యునిచ్చి మోసగించుట, సింహళమునందు కూలీలను మోసగించు పద్ధతులను తొలగించుట చాల కష్టముగా నుండును. వీనిని కొంతవఱకు భరింపవలసి యుండును. కూలీలను పంపుటలో శ్రీ పురుషుల సంఖ్యలను చక్కగా నుంచుట యావశ్యకము. ఇది కంకాణిపద్ధతియందు జెంతయు ఉపయోగించుచుండును. కూలీలచే పండింప బడుచుండు ఎట్టెట్ట వెనను, కూలీల వలన తయారైన వస్తువుల ఎగుమతులపైను అధినివేతముల వారు పన్నుల నేర్పించి ఈ పద్ధతికి దోడ్పడ వచ్చును. ఒక భూస్వామి ప్రత్యేకముగా కూలీలకొఱకు పన్నుల నియ నక్కుర లేదు. కూలీలకు తమ కష్టమైన అధిపతుల సేవచేయుటకు

స్వాతంత్ర్య మీయవలయును. కూలీవాడు మరల హిందూ దేశమునకు బోగోరినయెడల అతడు వెడలిపోవుటకొఱ కిచ్చు పదములో కొంత పాలును చెల్లించవలసియుండును.

అనిర్బంధ వలస పద్ధతిని బోయివారి సంఖ్య ఈక్రింద తెలుపబడినది. 1911-12. బ్రిటిష్ గయానా 19, ట్రినిడాడ్ 62, ఫిజీ 54. 1912-13.

బ్రిటిష్ గయానా 6, జమైకా 2, ట్రినిడాడ్ 48, ఫిజీ 54, మారిషస్ 840.

1913-14. బ్రిటిష్ గయానా 4, ట్రినిడాడ్ 49, ఫిజీ 83, మారిషస్ 794 కంకాణిపద్ధతి నభివృద్ధి చేసిన యెడల ఎంతయో మందిగుణము కనబడుచున్నది. ప్రస్తుతమున్నట్లు తనికీ చేయుట, కూలీల యాకోగ్యక్తితులను జూచి కూలీలను స్త్రీమరులలో నెక్కించుట, యట్లే యుండవలయును.

దక్షిణ హిందూ స్థానము.

క్రొత్త ప్రధాన న్యాయమూర్తి

పుదుచ్చేరి, నవంబరు 19:— నేడుదయమున 8-30 కు ఎం. సానరుగారు న్యాయస్థానమున నధ్యక్షత వహించిరి. క్లయిసనుగారు ప్రొక్యూరరు జనరలుగా నియమితులైరి. శాసనసభ త్వరలో ముగియగలదు.

రివరెండు డి. ఎస్. యూనుగారు

సేలము, నవంబరు 20:—రెండు దినములక్రిందట నితడు సేలమునకు వచ్చెను. ఇతడు పాశ్చాత్యునివలెనే యున్నాడు. తురుష్క పౌరుడని అనుమానించి కలక్టరుగారు ఆ సలోనుంచి దొరతనము వారికి తంత్రీ వార్తపంపిరి. ఇతడు సెప్టెంబరునెలలో కొలంబోనుండి బయలుదేరి తిరువాన్కూరు, కొచ్చి, ఉదకనుండలముల కేగి యిచటికివచ్చెను. సుడను, కొలంబో, తిరువాన్కూరు అధికారులచిచ్చిన పాసుపాత్రు లితినియొద్ద నున్నవి. ఇతడు తురుష్క పౌరుడని కోయంబుత్తూరు కలక్టరుగారు వ్రాసిరి. తాను కశ్మీర్యాదేశీయుడననియు చెన్నపురిలోని రష్యారాయభారికి వ్రాసిన స్పష్టమగుననియు నతడు చెప్పెను.

మదనపల్లి దివ్యజ్ఞాన సమాజము

ఆత్మ పక సభ.
జిజ్ఞాసా సమితివారును ఇతర సభ్యులునుగూడ ఈ నెల 6-వ తేదీన సాయంత్రము 6-30 కు సభచేసి మధ్య రాష్ట్రములవారు ఆనిబి సెంటుమ్యుగారిని బహిష్కరించినచర్య నధిక్షేపించుచునది మతముతో జోక్యముకలిగించుకొనుట యని మేము భీతిలుచున్నామని తీర్మానించిరి. తీర్మానమును రాజప్రతినిధిగారి కార్యదర్శికిని మధ్యరాష్ట్రముల ఛీఫ్ కమిషనరుకును ఇండియా మంత్రిగారికిని ఆనిబి సెంటుమ్యుగారికిని తెలుపుటకు మరియొక తీర్మానము గావించిరి.

బొంబాయి

బొంబాయి నూలుబట్టల యంత్రశాలలు.

బొంబాయి, నవంబరు 18:—బ్రాహ్మచరీమిల్సు కంపెనీ వారు మధురాదాసు గోకుల్లాను కంపెనీవారికిని ప్రొండ్రెట్టు మిల్సు - డేవిడుమిల్సు కంపెనీలవారు తాతాసన్న కంపెనీ వారికి ఏజన్సీని నిచ్చిరి.

తాతాస్టేలు అయిరను కంపెనీ.

వార్షిక వివరణము.

బొంబాయి, నవంబరు 18:—మొత్తము లాభము రు 63,61,043 లు. దీనిలో రు 10,70,000 లును, నష్టపూర్తి నిధికి చేర్చబడినది. మరాఠ్తులకు రు 4,18,625 లును ప్రారంభ వ్యయములకు రు 3,41,446 లును, నిలువ నిధికి రు 8,10,000 లును, ఆదాయపు పన్నునకు రు 2,34,000 ను ఏర్పరుపబడినది. ఇవి యన్నియు పోనూ రు 89,96,972 లు లాభము తేలినది. ప్రీఫరెన్సు వాటాలకు 30-6-16 వ తేదీతో సంతమగ సంతస్పరమునకు వాటాకు 9 రూపాయల వంతున అనగా వాటాకు 100-కి 6 వంతున లాభమును పంపుటకు డైరెక్టరుల తీర్మానించిరి. దీనిక్రింద రు. 4,50,000 లు వినియోగింపబడినవి. ఆర్డినరీ వాటాలకు 100-కి 15 వంతునను ధిభర్త వాటాలకు 100 కి 18½ వంతునను లాభము పంచబడినది. ఆర్డినరీవాటాలవారికి వాటాకు రు 11-4-0 ను ధిభర్త వాటాలవారికి రు 54-2-8 లును ముట్టును. రు 78,222 లు ముందు సంవత్సరమునకు నిలువ చూపించబడినది.

బొంబాయిలో విక్రయములు - వినోదములు.

బొంబాయి, నవంబరు 18.— పురమందిరమునను ఆచటికి చేరువనున్న ఎల్లినట్లను తోటలలోను కేవలమిదియేటలు ప్రారంభమగును. నేడు ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా చూడజోయిరి. దీనిని బొంబాయి యధానిధి శ్రీలక్ష్మణాచార్య రేచేరవారి సామ్యములు చేరుటకు వేదిక కేవలము 18 ద్వారము లున్నవి. వేదికవైకి గవర్నరుగారు తరహారమున వచ్చినిధారణచేసెదరు. బహుమతులు 5000. సామ్యములు టిక్కెట్లు 25000. ఈబహుమతులలో కొన్ని సలుచుట్టును కొన్ని మయముగను అంగడులుగ నేర్పరుపబడినవి. ఒక క్రొత్త మోటారుబండి, మంచి రంగు గల రిక్షాలు, గొప్పపియానో, ఎన్.ఎల్.ఎస్.డి.యూ. ట్రైబునీకా గ్రంథసంపుటము, మానవపరిమితి, తెల్లరాతి శ్రీవిగ్రహము, రూ. 1500 లు వెలగలది. వెలగల నగలపెట్టె, ఒకకంఠరగాడిద, కొన్ని మేకలు, ఒక చిన్నవీనుగ, మున్నగునవి గలవు. వేలముపాటమీద విలువగల సరుకులు మరికొన్ని విక్రయంపబడును. మంగళవారమునాడు విక్రయ మారంభమై అమృతము పూర్తియగు వరకును బహుమతిములు జరుగును. శ్రీ మేరీ చక్రవర్తినిగా రొసంగిన నీటిరంగుల పటములు రిగలవు. హార్డింగ్ ప్రభువుగా రొసంగిన చేవ్రాలుగల ఛాయాపటము గలదు. వెల్లింగ్డను ప్రభుగా రిచ్చిన పెద్ద పియానో, మరియొక ఎల్. ఆర్.గ్లస్ పట్టు సోఫా, ఉయ్యాల, 1902 లో డిజి ప్రదర్శనమున చూపబడిన భవనగరు నగిషిపని, వెండితుర్పి, మూడు పెద్దపెట్టెలు, చాల చక్కా మొఖులు కోట్లు, విక్టోరియా రాణిగారికొక పల్లెవానియంట నొక గ్రంథము చదివి వానికి వినిపించుచున్నటుల నొక రంగుల పెద్దపటము: సి. ప్రిటర్ ఆర్.ఎస్. ఏ. గారిచే వ్రాయబడినది. విలువగల చర్యములు. మరి రెండు రంగుల పటములును చాల వెలగలవి. వీనిని ప్రత్యేకముగ లాటరీ వేయుదురు. టిక్కెట్లు రు.10లు. బొంబాయి క్లబ్బులలో టిక్కెట్లు అమ్మబడును. ఒక మోటారులాంచి, మహామృతీయ ప్రముఖులు పలువురు కలసియిచ్చిన క్రొత్త మోటారుబండి, ఒక దర్బారుబండి, ఒకచిన్న ఫీటినుబండి, మున్నగునవి గలవు. సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము గవర్నరుగారు ప్రారంభము గావించెదరు.

బంగాళము

కాంగ్రెసు మోస్లేములీగుల యావద్భారత స్థాయిసంఘముల సమావేశము.

కలకత్తా, నవంబరు 19:—కలకత్తాలో ఇండియా సంఘమువారి మందిరమున నీ రెండు స్థాయిసంఘములవారును నిన్ను నేడును సమావేశమైరి. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారధ్యక్షత వహించిరి. చెన్నపురి కాంగ్రెసుకమిటీ సభ్యులు 15 గురిలోను 12 గురు వచ్చిరి. ఆనిటి నెంటుయ్యగారు గూడ వీరిలో నొకరు. బొంబాయినుండి 5 గురును సంయుక్తరాష్ట్రములనుండి డాక్టరు తేజబహదూరు సుప్రగారును మరి 7 గురును పంజాబునుండి లాలా హరికృష్ణలాలుగారును మధ్యరాష్ట్రములనుండి ఇద్దరునువచ్చిరి. బేహారునుండి హిందువు తెరుసు రాలేరు. అటనుండిమజిలహాకు, హాసను ఇమాముగారువచ్చిరి. బర్మానుండి డాక్టరు మెహతాగారువచ్చిరి. బంగాళా కాంగ్రెసుకమిటీవారు సర్.రసవిహార ఘోషా ముఖ్యమంత్రి సాధవాను మున్నగు ఫారందరును వచ్చిరి.

ముస్లము లీగువత్తుమున వచ్చినవారిలో వజీరుహుస్సేను, ఫజులుహుక్, రసలు, నవాబాలీ చాదరి, యాకూబు హుస్సేను, రజా ఆలీ, ఆలీనాదీ, అద్దులు కరీము గార్లు ప్రముఖులు. కాంగ్రెసు-లీగుల స్థాయి సంఘములు ప్రత్యేకముగ సిద్ధపరచిన సంస్కరణ విషయముల పట్టికలు సంయోగ సభవారి ఎదుట ఉంచబడినవి. ఇండియా మంత్రి సంఘము నెత్తివేయ వలెను. సామ్రాజ్య శాసన సభలో 150 మంది సభ్యులును రాష్ట్రీయ శాసన సభలో 125 మంది చిన్న రాష్ట్రములకు 50 మంది మొదలు 75 గురు వరకును సభ్యులుండవలెను. ఈశాసన సభలో మొత్తము సభ్యులలో 4/5 వంతు నియోజితులుగా నుండవలెను. అనువిషయము లేకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడినది. కాంగ్రెసునిర్వాహక సభలో సగముమంది నియోజితులగు భారతీయులుగా నుండవలెనని అంగీకరింపబడినది. ఈసభలో మహమ్మదీయ ప్రతినిధుల సంఖ్యాపరిమితిని గూర్చి చాలచర్చ జరిగినది. రాష్ట్రీయసభలో మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి తీర్మాన మంగీకృతమైనది. మరికొన్ని విషయములలో సభిప్రాయభేదములు విడలేదు. డిశంబరులో లక్నోనగరమున సమావేశము కానున్న కాంగ్రెసు లీగు మహాసభలవారా విషయములను పరిష్కరించునట్లు నిశ్చయంపబడినది.

రాజపుత్రసానము

రాజప్రతినిధిగారు.

మేయో కళాశాలవద్ద యువస్వాసము. అక్టోబరు, నవంబరు 18:— రాజప్రతినిధిగారు మేయో కళాశాలయందు బహుమాన ప్రధానోత్సవమునం దుపన్యసించిన ఉపస్వాసమునుండి ముఖ్యాంశముల నీక్రింద వివరించెదము:— ప్రారంభమున రాజప్రతినిధిగారు ఇంగ్లండునుండి ఆక్స్ ఫర్డు పురమున మేయోకళాశాల ప్రిన్సిపలు, సి. డబ్ల్యు. వాడింగ్ గారిని ఎఱిగియుంటిమని చెప్పి వారి క్రీడావిసోదములను, పోటీయందు ప్రజ్ఞయు, సాహసమును, ధైర్యమును వర్ణించి యట్టి మహాప్రాజ్ఞుడు కళాశాల కధ్యక్షుడుగా నుండుటను విశేషముగా నుడిచి, ఆ కళాశాలయందు రాజకుమారులను నిర్దేశించి వారి పూర్వీకుల ధైర్య సాహస పరాక్రమముల గొనియాడి, వారి స్వాగత్యంగీకరింపమును, భూతసేవా పరతంత్రతను అభివర్ణించి వారి సంతతివారికి నామహాగుణము లుండుట సహజమని చెప్పిరి. అనంతరము వారు యుద్ధమున నిలిచి పోరు సల్పుచున్న మహారాజుల శౌర్యముల నభినందించి రాజకుమారులు ఆగర్భక్రీమంతులైయుండుటచే చిరుతప్రాయమునుండియు ఘనులై రనియు, మేయోకళాశాలయందు వారిఘనతల మెలుగు గలిగె ననియు, ఈ ఘనతను దేశసేవయందును భూతసేవయందును వినియోగించుట రాజధర్మ మనియు నుడిచిరి. అటు పిమ్మట వారు ఇదారు రాజకుమారునికి ముఖ్య బహుమానము నిచ్చి గౌరవించి వారి నభినందించిరి.

పంజాబు

పంజాబు చారిత్రక సంఘము.

పూర్వపులాండు రివిన్యూపద్ధతులు. లాహోరు, నవంబరు 18:—పంజాబు చారిత్రక సంఘమువారిసభ విశ్వవిద్యాలయమందిరమునందు శ్రీ లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారి యధ్యక్షత క్రింద ఈ సాయంకాలము జరిగినది. లాలా సీతారామ కోహిలి ఎం. ఏ. గారు రణజిత్ సింగు రాజా గారి పరిపాలన కాలమున లాండు రివిన్యూ పద్ధతులను గూర్చియొక వ్యాసమును జదివెరి. ఆ కాలమున లాండు రివిన్యూకాళ్ళముగా నిర్ణయింపబడి యుండలేదు. పంటల నమనరించి మార్చబడు చుండెను. అత్యధికముగా పండి మహాదాయకరములగు పంటల సందర్భమున పంటలలో సగము ప్రభుత్వమువారు తీసికొను చుండిరి. తక్కువ పండువోట్ల పలుపలువిధముల నుండెను. తరువాత కోహిలిగారు లాండురివిన్యూ వనూలునెట్లు చేయు చుండిరో వర్ణించి పరిపాలనా నిర్వహణమున కగు వ్యయము సంపూర్ణ రివిన్యూలో నూటికి 6/3 చొప్పున నగుచుండెనని తెలిపిరి. లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు వక్తల నభినందించి రణజిత్ సింగు రాజాగారి కాలమున పరిపాలనమును గూర్చి జాతొలెన్నుగారు వ్రాసిన రిపోర్టునందలి యొకప్రకటనమును జదివి వక్తలు చెప్పిన వన్నియు వాస్తవములగు విషయములే యని నుడిచిరి.

సంయుక్త రాష్ట్రము

అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయము

అలహాబాదు, నవంబరు 18:—అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టభద్రులైనవారికి యోగ్యతాపత్రముల నొసగు సందర్భమున ఛాన్సలర్ సర్ కేమ్బు మెప్టెనుగారు అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకు వైస్ ఛాన్సలరుగానుండి ఆ యుద్వోగము వదలి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు వైస్ ఛాన్సలరు పదవిని గ్రహింపజూపుచున్న నా. డాక్టర్ సుందర్గాంధీగారిని వారు విశ్వవిద్యాలయమునకు స్వీకరణము గొనియాడి అనంతరము, విశ్వవిద్యాలయపు ప్రాచీనస్థితిని నుతించి భవిష్యత్ స్థితిని నూచించిరి. ముండర్గాంధీగారికి బహు సర్. సి. బెనర్జీగారు వైస్ ఛాన్సలరుగా నియమింపబడినది ప్రకటించబడినది.

బర్మా

రంగూను ఫిఫ్ కోర్టు.

ఒకయువోగి ద్రోహము. రంగూను ఫిఫ్ కోర్టులో అక్కాం టెంటుగానున్న ఆర్. సెంటుజాన్ అనునతడు గతయుధవారమునుండి కచ్చేరికి వచ్చుచుండుట లేదనియు, అత డెక్కడ నుండినది తెలియుటలేదనియు లెక్కలయందు 5 వేల రూపాయల తరగు కనబడుచున్నదనియు రంగూను ఫిఫ్ కోర్టు రిజిస్ట్రారుగారు పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసిరి. ఇదివఱకు బర్మాదేశముడగు నొకడు అక్కాం టెంటుగా నుండి రివేల రూపాయలను హరించి పలాయించుడయ్యెను. అతనినిద లింతవఱకును వెలియలేదు.

గానము.

లోకము భగవద్విలాస పరిపూరితము. (పక్కతిచిత్ర ప్రదర్శనములు భగవద్వీలా ప్రదర్శకములు మజ్జుములు, అచింత్యములు. లోకము గానమయము. గానము భగవత్స్వరూపము. భగవత్త్వము గాన స్వరగర్భితము. ప్రకృత్యాదిని స్వరమును, దానినుండి గానమును సంభూతములు అనంత భగవద్వీలలు జీవగర్భితవస్తుజాల ప్రదర్శితములు. సర్వమోక్షకార సంభూతము. ఆప్రణవాక్షరము గానమునకు మూలాధారము ఘంటానాదాంతమున వాయుధరితమగు దివ్యస్వరము భగవత్ స్వరూపమగు ప్రణవస్వరముగా నెట్లు ప్రతిభవించుచున్నదో, చరాచరములు సలుపు నాదములందును భగవత్ స్వరూపమగు గానమాధుగ్యము తద్వీక్షాపరులకు పొడగట్టుచున్నది. చరాచరజాల నినాదమునుండి నాగరిక గానము సముద్భవము. ఇది నానాటికి విజృంభించి మహోహరమును, సంతతానందకరమును, చింతావిదారకమును వశ్యకరము నగు సంగీతమయ్యెను.

నిన్నటి సాయంత్రము మైసూరు నివాసులును సుప్రసిద్ధ గాయకులునగు బిడారము క్రిష్ణప్పగారు శ్రవణానంద మొనర్చిన గానము చిరసంస్మరణీయము. వారు పాడిన వన్నియు యోగీశ్వరుడగు త్యాగరాజుని కీర్తనలు. ఆంధ్రభాషామాధుర్యము వారి యపూర్వగానములవలన సర్వవిధి మగును. ఇంతటిగాయకుని పాట అనేకులు వినియుండరని యెంచవచ్చును. ఒకానొక సందర్భమున “సంతోషివర్ణన” మను విషయమును గూర్చి సామ్యత్వ మహాకవి మిట్టనవ్రాయుచు “ఆసంతోషి సర్వస్వర సంగీతమును, ఈ చున్నవో చ్చార్చరణాభిరమును హృదయలీనకరమును, సునోవాహర నివాసము నగు సంగీతము నభిలషించుననియు, గాయకుడు సంగీత మాధుర్యమునఁ దన్ను తాను చుటచి ఒకదాని వెనుకవచ్చు స్వరమును ముందు తలవెట్టికున్నను అది దానియంతట యడే దొఱుకొనుచు ముందుస్వరముతో గలసి సంపూర్ణ మాధుర్యమును ప్రపహింపుచుండుననియు వర్ణించెను. బిడారము కృష్ణప్పగారి సంగీత మాధుర్యము ఈవర్ణనకు సరిపోయినదని చెప్పవచ్చును. వినువారల హృదయమును వారిచికాపు. గానపార వశ్యమై యవి గానమున భగవత్స్వరూపమును దిలకించుచుండెను. కృష్ణప్పగారియొద్ద మృదంగము వాయిచినవారును, ఖిడీలు వాయిచినవారును అతి మహోహరముగ తమ కార్యమును నిర్వర్తించిరి. సభ్యులు 200 మందికి మీద ఉంగురు, ఇంతమంది చేరుటయే వీరి గానప్రావీణ్యమునకు నిదర్శనము.

బర్మా శాసనసభ.

బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు రాజప్రతినిధిగారి సమృతితో మీజా అబ్దుల్ హసీను కె. బి. గారికి బహులు ఎ. ఎస్. జమాల్ సి. సి. ఇ. గారిని శాసనసభాసభ్యులుగా నియోగించిరి.

నూలు బట్టల వేలము

బొంబాయి, నవంబరు 19:— శుక్రవారమునాడు జరిగిన వేలమువలన లక్ష 43 వేలు వసూలైనది. పొరబాటున దిగబడిన రెండు వేస్తులెందరులవలన విక్రయంపబడును.

అరేబియా స్థితి

లండను, నవంబరు 18:— టైలురుకు వెల్ట్రోగ్రాను విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— స్వతంత్ర అరేబియాకు ముఖ్యతంత్ర అరేబియా సంతిటిని విడుదల చేయుచుననియు, దానిని ఇతివేషము లన్నియు అంగీకరింపవలయుననియు, లోక స్వాతంత్ర్యముకొఱకును జనప్రియత్వముకొఱకును పోరు సల్పుచున్నవారితో స్వతంత్రముగ అరేబియాదేశమును కేరకుననియు ప్రకృత్యాదికి తంతివాస్త నిచ్చిరి.

ప్రాచీనరామమూర్తిగారు భారతీయ బీముడు

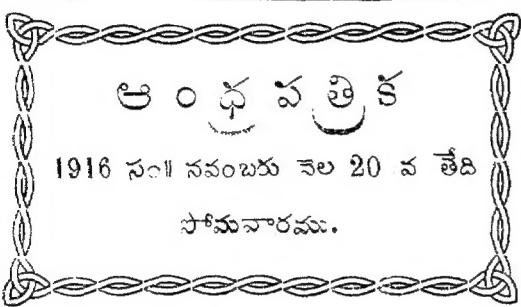
1916 సం॥ డిశంబరు 6వ తారీఖున శ్రీ వెంట్లాడుప్రభువు ప్రభుగాంగుఆదరణక్రింద ప్రత్యేక మప్రదర్శన మిత్తురు. శ్రీ వారలుగూడ దయచేయుదురు. ఆనాటిసామ్యు యధానిధి కియ్యబడును. ఈ రెండువారముల ప్రదర్శనము మాత్రమే; ఇకమీదట వీరు ప్రదర్శనములు చేయరు. నవీన విద్యలు చమత్కారములు ప్రదర్శించెను 50 మంది ప్రవీణులతో చేరుచున్నారు. అరుదుగ లభించు వినోదము. దీనిని తప్పకును. టిక్కెట్లు, వెప్పు అందుకో, వారివద్ద దొరుకును. మద్రాసు ఎక్స్ ప్రెస్ నేడును ప్రదర్శనము.

వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి

శనివారమునాటి సాయంకాలమునకు వసూలు	5094-0-4
పెన్సియన్ హోల్డర్లు	12-5-4
	5106-5-8

విషయానుక్రమణిక.

కొల్లేటి ముద్ర	2-3
దేశీయ తంతివార్తలు	4-5
ప్రధాన వ్యాసము	
వరదల నష్టములు	6
సామాన్య వార్తలు	7
విరోధా మహాసంగ్రామము.	
నిశ్చిత తంతివార్తలు	8-9
కడప మండలం	10
ఇంగ్లీషు తంతివార్తలు	11-12-13-14
ఆంధ్రదేశ వార్తలు	15



వరదల నష్టములు

తన్ని వారణోపాయములు.

“ఆపదల ఫలములు మధురములు. ఆపత్సమయములు మంహాకములవలె దుర్మగ్నంబులును విష సహితంబులును నయ్యును మణి మండీతంబులు” అను భావగర్భితమైన మహాకవి షేక్ స్పియరు సుభాషిత భావ మాపత్కాలములందు విచార శీలరకు స్ఫురించుచుండును అతివృష్టి వలన లోకమునం దుద్భవము సంభవించుట సహజము. ఆపత్సమయములందు జనులు స్వార్థమును మరచి సేవా పరాయణులై యాపన్నుల నుద్ధరించుటకై ప్రయత్నించెదరు. ఆపత్సమయంబులు జాతీయ సాధారోహణంబునకు సుందర సోపానంబులు. ఆపత్కాలంబులందు జాతిమత కులభేదములు సమసిపోవును. మానవ సాభాత్వత్వ భావము పరిస్ఫుట మగును. సొకుచిత స్వభావ మంతరించును. ఉదార స్వభావము వ్యక్త మగును. మానవులయందాసుర ధ్వజ ముడగియుండును. దైవ స్వభావము వికసించును. గలిగిన రెండువారములందును నాంధ్రదేశమునందు జలప్రళయమువలన నాపదలకు లోకైవ ప్రజలకు శ్రీమంతులు సామూహ్యము అధికారులు చూపిన సానుభూతి ఈ భావములకు చక్కని వ్యాఖ్యానము. పరోపకార పరాయణులు జాతిభేదమును మతభేదమును కులభేదమును మరచి ఆపన్నుల సంతోషార్థమై చేయుచున్న ప్రయత్నములు సంస్థాపనీయములు. ఆపన్నుల సంతోషార్థమై చేయబడుచున్న ప్రయత్నముల పర్యవసాన నాంధ్రపత్రికా ముఖమున ప్రచురింపబడుచున్నది. శ్రీమంతులు ద్రవ్యము నిచ్చియును సేవకులు సేవను జేసియును నాపన్నులను గాపాడుటకై ప్రయత్నించు చున్నారు. ఈ ప్రయత్నము లాంధ్రులకు గల ధర్మ శీలమును స్వయంసహాయ స్వభావమును విశదపరచుచున్నవి. కాని జలోపద్రవమునకు లోకైవ ప్రదేశములను స్వయముగ జూచిన వారల కీ ప్రయత్నములకు గలుగవేరదని తెలియుచున్నది.

జలోపద్రవ నష్టములు

జలోపద్రవమువలన మనుజుల ప్రాణములకు కృష్ణా గుంటూరు మండలములం దపాయము గలిగినదనిచోచదు. కాని పంటలు చెడినవి. ఇండ్లు కూలి నవి. పశువులు నష్టపడినవి. మేతలేకను కష్టపడుచున్నవి. మనుజు లాహార పదార్థములు లేకను కష్టపడిరి. ఇంకను కొన్ని స్థలములందు కష్టపడుచున్నారు. సేవక సంఘములు బియ్యము జొన్నలు మొదలగు నాహార పదార్థములను తృప్తికై పంచిపెట్టి కొంత యుపశమనమును గలిగించినవి. ఈబీదలను చిరకాలము తృప్తికై నుండి సంతోషించుట ప్రజలకు సాధ్యముగాదు. జలోపద్రవము తగ్గిన చోట్లను వారెప్పటివలె కూలిపనులను జేసి కొని జీవించుచున్నారు. పల్లపు టూల్లయందు బీదలకు గింజలపప్పు పులుకు నీలుగలను కాని పశువులకు మేత పుట్టుటకు నీలులేదు. రెండుదినముల కొకసారి ఏచెత్తయో దొరుకుచున్నది. భాగ్యవంతుల పశువులకును సిమర్తశ తప్పలేదు. బాగోలు వైశ్యులకు అప్పికట్ట ప్రాంతముల పశువులకు చొప్పను పంపుట కొక వేగమును సాపాదించుటకు కృత్యాద్యవస్థయైనది. పాలకులు శ్రద్ధను వహించిన ఈపని సులభ సాధ్యమై యుండును. మేతగల ప్రాంతములనుండి రైలుమీదనో పడవలమీదనో మేతను రప్పించి పశువులను రక్షించుట పాలకుల విధియై యున్నది. పాలకులు నిర్విహింప నభినవ రెండవ పని ఇండ్లులేని వారలకు గృహావసరములను గల్పించుటయును పంటలు చెడినవారలకు సమపాయములను జేయుటయును నైయున్నది. పాలకు శీవనులను కేవలము క్రింది యధికార వర్గమునకు నదలిన దానివలన ప్రజలకు ప్రయోజనము గలుగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. అప్పికట్ట ప్రాంతములందు గుంటూరు మండల సంఘమునారు తెనాలి వర్తకులు 70 బస్తాల బియ్యమును నాపన్నులకు పంచిపెట్టిరి. అధికారులు 10 బస్తాలబియ్యమునుమాత్రముపంచిపెట్టిరిని తెలియుచున్నది. ఆపత్కాలమునం దిట్టి కృపణు స్వభావము ననలంబించుటవలన దీనుల కుపకృతి గలుగనేరదు. గృహావసరములను సింపు సమపాయములను గల్పించుటయందు పాలకులు ఉదారస్వభావమును జూపిన గాని ప్రజలకు ప్రయోజనము గలుగునని నమ్ముటకు వీలులేదు. ప్రజాహిత పరాయణులైన అధికారులును ననధికారులును చేరి ఈ విషయములను నిర్ణయించిన యాపన్నులకు ప్రయోజనము గలుగగలను.

జలప్రళయమువలన గుంటూరు, కృష్ణా కర్నూలు మండలంబులందు నష్టముగలిగినది. గుంటూరు మండలము నందలి బాపట్ల, తెనాలి, గుంటూరు, రేపల్లెతాలూకాలయందు నష్టముగలిగినది. బాపట్లతాలూకాయందు 1. అప్పికట్ట 2. చుర్రపూడి 3. ఈశేరు, 4. ధర్మపూడి, 5. గుడిపూడి, 6. పూండ్ల, 7. ఇలుకంపాడు, 8. నందూరు, 9. ములుకురుకు, 10. చుండురుపల్లె, 11. జిల్లేల్లమూడి, 12. మన్నవ, 13. జూపూడి గ్రామములందు పంటలు చెడినవి. ఇండ్లు కూలినవి. గుంటూరు తాలూకాలో ఆనకట్టనకెగువన్న, వెంకటపాలెం, మందపాల్వూరి, ఉద్దండభాయిపాలెం, వెలగపూడి, లింగాయపాలెం, రావిపూడి, బోరిపాలెం, మొదలగు గ్రామములందును ఆనకట్టకు దిగువనున్న ప్రాతూరు, మాతక్కి, చిర్రాపూరు, మెల్లంపూడి, రేనేంద్రపాడు, రామచంద్రపురము మొదలగు గ్రామములందును తెనాలి తాలూకాయందలి వల్లభాపురము మొదలగు గ్రామములందును నష్టము గలిగినది. కృష్ణామండలమునందలి బెజవాడ తాలూకాలోని ఇథరాంపట్నము, త్రిలోచనపురము, జూపూడి కేతనకొండ, దామరూరు మొదలగు గ్రామములందు గృహములకు వైరులకు నష్టముగలిగినది. దివి తాలూకాయందు ఏలూరు భీమవరం తాలూకాయందు వైరులకు నష్టము గలిగినది. కైకలూరు తాలూకాయందు కొల్లేటి మునుకవలన నపారమైన నష్టము గలిగినది. వైరులు నాశనమైనవి. వందలకొలది ఇండ్లు కూలినవి.

ప్రజలన్న మలేకను పశువులు మేతలేకను బాధపడుచున్నటులు సమాచారములు వచ్చుచున్నవి. కర్నూలునందు ఇండ్లు పడిపోయి ప్రజలు కష్టపడుచున్నారు. రైలుకట్టలు - మురుగునీటికి మార్గములు జల ప్రళయమునకు గారణ మతివృష్టియని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. అతివృష్టివలన నదులు కాలువలు చెరువులు నిండి కట్టలు తెగి గ్రామములు జలావృతములై నవి. ప్రాతూరు కట్ట 1914 సంవత్సరమునందు తెగినది. బాగుచేసిన కట్ట తెరిగి రెండు సంవత్సరములలో తెగినది. బాపట్ల కైకలూరు తాలూకాలో నింతటి జలప్రళయము 50 ఏండ్ల మధ్య సంభవించలేదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. ప్రాతూరు కట్ట తెగుటకును అప్పికట్ట యుపద్రవమునకును రైలు కట్టలు కారణము లని ప్రజలు మొఱలిడుచున్నారు. అప్పికట్ట దగ్గర బక్కింగుహము కాలువ ఏరకాలున తుంగభద్రలమురుగు పోవుటకు రైలురోడ్డున కొక తూము మాత్రము గలదు. అట్టి తూము లైదారచట నున్న జలోపద్రవమున కవకాశము గలుగదు. బెజవాడయందు రైలు వంతెనను తూర్పునకు పెంచుటవలనను ప్రాతూరు ప్రాంతములకు ప్రద్రవము తగ్గును. కొల్లేరు మురుగు పోవుటకు సమపాయములను గల్పించుటవలనను ఏలూరు కైకలూరు తాలూకాలకు జలోపద్రవము తొలగును. జలోపద్రవమునకు గారణముల నన్వేషించి ప్రతీకారములను గల్పించుటకై పాలకులును, ప్రజానాయకులును పాటుపడవలసి యుండును. గుంటూరు కృష్ణా మండల సంఘములు తగిన విచారణను జేసి కారణములను పాలకులకు వెలుపవలసి యుండును. విచారణను కేవల మధికారులకు వదలిన లబ్ధినుగారివలె జలోపద్రవమువలన నష్టము గలుగలేదని యభిప్రాయమును వెలుపవచ్చును. వరదలకు పాలైన గ్రామములందు మొలకొత్తు నీరున్న పుడు లబ్ధినుగారు కొన్ని అంగుళములకు మించిన నీరు లేదని చెప్పియుండిరి. ఇట్టి సందర్భములం దధికారుల విచారణ కనధికారుల యోచనలు తోడ్పడిన గాని ప్రయోజనము గలుగదు. రాగల హాసంసభ సమావేశమునందు మా. మో. రామచంద్రరావు పంతులుగారు “కృష్ణా గోదావరీ తుంగభద్రా నదుల వరదల పరిమితిని దానినను గలిగిన నష్టపరిమితిని దానికి పాలకులు గల్పించిన ప్రతీకారమును తెలుపుటకు పాలకులు వేడబడుచున్నారు” అను ప్రశ్న నడుగ నుద్యమించిరి. మరియును “కృష్ణా గుంటూరు మండలంబులలోని డెల్టా ప్రాంతములందలి మురుగు పారుదలకు తగిన సమపాయములు లేవు గాని నావిషయ నిర్ణయమునకై బహిరంగ విచారణను జేయుట యవసరమని ఈ సభాభిప్రాయము” అను తీర్మానమును వారుపసాదించి దలచిరి. రైలుమార్గముల వలనను ఆనకట్టల వలనను ప్రజలకు విశేషమైన యుపకృతి గలిగిన దనుట సత్యమైనను మురుగు పారుదలకు తగిన సమపాయములు చేయనందున విశేషమైన నష్టము గలుగుటకు కారణంబు లేర్పిండుచున్నవి. ఈ నష్టములకు గారణంబులను నిర్ణయించి ప్రతీకారములను గల్పించుటకై పాలకులును నాయకులును పాటుపడుట కిప్పుడు తరుణ మాసన్నమైనది. ఈ తరుణమును వినియోగించి జలోపద్రవ కారణంబులను తొలగించుటకై ప్రయత్నించిన వరదలవలన ప్రజలకు కొంత యుపకృతి గలిగినదని యొచవచ్చును. ప్రస్తుతము ప్రజలు ప్రజానాయకులు పాలకుల నుండి బడయవలసినది రిమిషను. ప్రజలు పాలకులు కలిసి చేయవలసిన సహాయము ఇండ్లు లేనివారి కొడ్లను నిర్మించుటయై యున్నది. కృష్ణా గుంటూరు కర్నూలు మండలాధిపతులు చూపుచున్న

సానుభూతికి వారు వంద్యులు. గుంటూరు మండల
లాభివతి గృహనిర్మాణమునకై ప్రజలు ధర్మము
చేయగలంత ద్రవ్యమును పాలకులును వ్యయము
చేయ నుద్యుక్తులు గాగలరని చెప్పినటులు తెలి
యచున్నది. కృష్ణామండలాధిపతియను వారి తా
బేదారులును ప్రజలకు వారి కష్టసీతయిందు సాను
భూతినిజూపి సాహాయ్యమును జేయుచున్నందులకు
వంద్యులు. కాని గట్టి ఏర్పాటులను పాలకులుచేసిన
గాని సిస్తువిషయమై ప్రజల ఇబ్బందులు తొలగనే
రవు. శాసన సభలోని మనప్రతినిధులు పాలకు
లీమాగ్గ మవలంబించునటులు చేసి ప్రజల కృతజ్ఞ
తకు పాత్రులగుదురని నమ్ముచున్నాము.

చేసిన సహాయము - చేయదగిన సహాయము
ఇంతవరకును బెజవాడ సేవాసంఘము
సహాయార్థము రూ 2500 వ్యయము చేసినది.
గుంటూరు మండల సంఘము తెనాలి పురవా
సులు రూ 1000 వ్యయము చేసిరి. ఏలూరు పుర
వాసులు కూర్మావేంకటరెడ్డి నాయకుగారి ద్వారా
కొల్లేరు ప్రాంతపువారికి రూ 1000 లను వ్యయము
చేసిరి. ఆంధ్రపత్రికా నిధినుండి బెజవాడకు కొల్లే
రునకు రూ 900 పంపబడినవి. అనేక ప్రదేశము
లలోని శ్రీమంతులు నిరాధారుల కన్నదానమును
చేయుచున్నారను శుభవార్తలు పత్రికా ముఖ
మున ప్రచురితములగుచున్నవి. ఇంకను నాపన్ను
లకు గృహదానమును జేయవలసిన భార మాంధ్ర
సోదరులపైన గలదు. ఆంధ్రపత్రికా ముఖమున
వసూలైన ద్రవ్యము నందలి విశేష భాగమును
గృహ నిర్మాణమునకై వినియోగించుట సమంజ
సమని గుహాజను లభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఇండ్లు
పడిపోయిన ప్రదేశములలోని ప్రజోపకారపరాయ
ణులును మండల సంఘములును సేవాసంఘము
లును ధర్మద్రవ్యము తగినవారికి చేరుటకు తగిన
ఏర్పాటులను జేసి ధర్మాత్ముల కృతజ్ఞతకును దీనుల
దీననలకును బాత్రులై స్వకీయ ధర్మమును నిర్వ
హించుటకు ప్రార్థితులు.

తాటివార తాటిజీబుల ఎగుమతులు.

యుద్ధమువలన ననేక పదార్థముల యెగుమతి
పడిపోయినది. కాని తాటిజీబుల ఎగుమతి పెరిగి
నది. ఇవి చెన్నపురి రాష్ట్రమునుండి ప్రపంచము
నందలి సకల ప్రదేశములకును నెగుమతి యగు
చున్నవి. 1915-16 సంవత్సరము ఏప్రియలు
మొదలు సెప్టెంబరు వరకును రూ. 7,55,573
విలువగల నముదాయము ఎగుమతియైనది. 1916-
17 సంవత్సరమునం దాకాలము నందే రూ.
11,17,074 విలువల పదార్థ మెగుమతి యైనది.
ఆమొత్తమునందు 9లక్షల రూప్యముల విలువగల
పదార్థము బ్రిటిషు ద్వీపములకును 1 లక్షరూప్య
ముల విలువగలది అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల
కును పంపబడినది. ఈజీబులు వాణ్యత్వదేశము
లందు కుం చెలుగ నిర్మించబడి తిరిగి ప్రాదేశములకు
పంపబడుచున్నవి. 11 లక్షల రూప్యముల విలువ
గల జీబులు కోటిరూప్యముల విలువగల కుంచెలు
గను బ్రష్టులుగను నిర్మితము లగుచున్నవి. ముతక
పదార్థములు నిర్మిత పదార్థములనుగ జేరి పా
శ్చాత్యులు పొందెడి యపారమైనలాభమునకు మన
దేశీయులకు విలువ లేని తాటిజీబు లొక దృష్టాంత
ముగ నున్నది.

బొంబాయి సంఘ సంస్కరణసంఘము-

దీపావళి ఛిత్రాలు
బొంబాయి రాష్ట్రమునందు శ్రీవిద్య శ్రీస్వాతంత్ర్య
ము దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్నదని యారాష్ట్రపు వృత్తాం
తమును బరికించెడి వారలకు విశేష మగుచున్నది. బొంబాయి

రాష్ట్రమునందు పట్టపర్తిక్షం దుత్తీర్ణులైన హిందూ నారీమణుల
ల నేతలు గలరు. కర్వేపండితుడు యువతీ విశ్వవిద్యాలయము
ను బొంబాయి రాష్ట్రమునందు స్థాపించెను. శ్రీవిద్యావ్యాప
నకు గాను ధనమును సమకూర్చుటకై దీపావళినాడు నలు
వదిమంది శ్రీలు భిక్షాపాత్రలను ధరించి "భిక్షాంజేహి" యని
యాచించి రూ. 1800 వసూలుచేయగలిగిరి. "ధనభిక్షాంజేహి" యని
యాచించి బదులు "ధవాక్ భిక్షాంజేహి" యను వాక్యము
వాడుకకు వచ్చినది. ఈద్రవ్యమును ఉన్నతవిద్య నభ్యసించెడి
శ్రీల కుపకారకేతనముగ నొసంగునటులు తీర్మానింపబడినది.
బాలర విద్యాభివృద్ధికై విద్యానిధిలేని యాంధ్రదేశము శ్రీల
విద్యాభివృద్ధికై విద్యానిధిని సహకూర్చుటసంభవము గాజా
లదు. ఆంధ్రదేశమునందు విద్యానిధిని కేంద్రపాలించిన ప్రయత్న
ములు పుట్టినవి పుట్టినటులున్నవి. శ్రీవిద్యానికేతనమును
స్థాపింపదలచిన యత్నములు కొనసాగ లేదు. మనము మాటల
ను వదిలి క్రియాపరతంత్రుల మెపుడు గాగలమో తెలియకు
న్నది. దేశసేవకు క్రియలేని పాడిమాటలవలన విశేషమైన ప్ర
యోజనముగలగదు. మహారాష్ట్రుల చరణములు మన యభ్యు
దయమున కనుకరణీయములు.

తాతా లోహ యంత్రాగారము.

తాతా లోహయంత్రాగార సాంవత్సరిక నివేదికను జది
వినవారలకు పెద్దయంత్రాలయములవలన పాశ్చాత్యదేశములు
పొందెడి యపారలాభము విదితము కాగలదు. 281 లక్షలరూప్య
ములు మూలధనముగ లోహయంత్రాగారమున కొకసంవత్సర
మునందు రూ.68,61,034లు లాభముగలిగినది. ఆలాభమునుండి
రూ.10,70,000 అనుగుడల లెక్కకును రూ. 8,00,000 రక్షకధన
మునకును ఇతర వ్యయములకు రూ. 7,50,000 పోషకాగ్రులకు
పంచుటకు రూ. 30, 96,972 లు గలవు. కార్యనిర్వాహకులు
100 కి 15 వంతున విలంబితభాగములకును 18½ వంతున
సామాన్య భాగములకును, పంచునటులు తీర్మానించిరి.
ఈ క్షయపాత్రకమువలన హిందూదేశమునందును మహాయం
త్రాలయములకు దగిన సాధన సంపదలును వానిని నిర్వహింప
గల సమర్థులును గలరని తేలుచున్నది. హైందవులకు కార్య
నిర్వహణవిశిష్టములేదని నిరంతరమును నాణ్యతించెడివారలకు
తాతాగారి యంత్రాలయములు సదుత్తములు గాగలవు.
భరతఖండమునం దిట్టి యంత్రాలయము లనేకములు స్థాపితము
లగుటకును ఫలప్రదము లగుటకును నవకాశములు విశేష
ముగా గలవు.

బ్రాహ్మణేతర వత్రిక

చెన్నపురినందు "బ్రాహ్మణేతరము" (Non- Brah
man) అను పత్రిక ప్రచురింపబడుట కారంభమైనది. ఆపత్రి
కొద్దేశము బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధిని గోరుటయని పత్రికా
నిర్వాహకులు తెలిపియుండిరి. బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధికై
బ్రాహ్మణ ద్వేషమును బూనుటలేదని నిర్వాహకులు నిర్వ
చించుట సంతృప్తికరము. బ్రాహ్మణులకై బ్రాహ్మణేతరు
లును కలిసి వృద్ధిని జేందుటకై పత్రికానిర్వాహకులుపనిజేయుదు
రట. "బ్రాహ్మణానా మనేకత్వం" అను సుప్రసిద్ధ సామెతను
బ్రాహ్మణేతరము చురచినదని తోచుచున్నది. "బ్రాహ్మణుల
కతే కృష్ణిని బొందని మొదల్యారులు నాయుడులు శెట్టులు
మహమ్మదీయులు హైందవ క్రైస్తవులు మా సానుభూతికి
పాత్రులు. బ్రాహ్మణేతరమునందు ఆయ్యులు ఆయ్యంగారులు
రావులు అచార్యులుగాని వారందరు క్షత్రియులు బడయగలరు.
ఆచార్యపదమునందు విశ్వకర్మలు ఆయ్యంగారులు చేర్చబడిరి." బ్రాహ్మణేతరుల యభివృద్ధిని గోరెడి పత్రికయందు మూలము
మదిగలు మొదలగు నిన్ను జాతుల వృద్ధిని తలపెట్టుకుండుట
వింతగ నుండును. బ్రాహ్మణేతరము నిర్వహింపదలచిన మహ
ద్భారము ద్వేషమునకు గాక పురోవృద్ధికి దోడ్పడునని నమ్ము
చున్నాము. మాత్స్యస్థాన శోధకు సకలాంగ సామ్యము సాధ
నము, ఏయంగము బలహీనమైనను శోభకు కొరత వాటిల్లున.
పత్రికానిర్వాహకులు కడుపుకథను మాత్రము నరువననదు.

శత్రుముట్ట కి వ్యర్థమగుట.

లండను, నవంబరు 19:- తూర్పు ఆఫ్రికానుండి యిట్లు
తెలియుచున్నది.- 8వ తేదీని శత్రువులు మెలంగలి యొద్దనున్న
బ్రిటిషువారి స్వల్ప సేనను ముట్టడించిరి. గొప్పపట్టి యొద్దనున్న
బ్రిటిషు సేన శత్రువులను ముట్టడించి వారిని చెల్లాచెదురుగ భా
జనొలెన.

తూర్పు ఆఫ్రికాయుద్ధము

లండను, నవంబరు 17:- జవరలు స్కెట్సుగారు దక్షి
ణాఫ్రికాకు వలెలి పోవుచున్న తమ సేనల నభినందించుచు
నిగోపాయందు ఆఫ్రికా సేనకు దోడ్పడుదురుగాకయని కోరిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)
జాజ్జి తాను పోలీసు కోర్టు.
(౨)
భాక్ బహద్రు బజ్జిల్లా సాహేబుగారు.

పోలీసు నేషను గడవిడ

భారతీయులపై దోమారోపణము.

నవంబరు 20 సోమవారము.

మొన్నటిదినమున ప్రచురించినదానిలో న్యూజి న్యూజి
గ్రాంటుగారి వాదనలతో వేంకటరెడ్డికేసు విచారణ పూర్తి
యయ్యెను. ఆ దినముతోడనే భారతీయ విద్యార్థులపై
పోలీసువారు తెచ్చిన కేసు విచారణయు పూర్తయయ్యె
ను. అందు వేంకటరెడ్డి కేసులోనిచ్చార్జునగారిపై ఇండియను
పీసలుకోడు 323,324 సెక్షనులనుసరించి నేరము స్థాపింప
బడెను. మెక్ మోహను, లాక్ష్మీస్థానీ, ట్రి వెన్నుగారలపై
323 వ సెక్షను నుసరించి నేరముస్థాపింపబడెను.

పోలీసువారు తెచ్చిన కేసులో వేంకటరెడ్డి, కృష్ణా
రావు, శ్రీపతి రావులపై ఇండియను పీసలుకోడు 180 వ
సెక్షను నుసరించి నేరము స్థాపింపబడెను. శిక్ష లేపబడినము
తెలియజేయబడును.

స్థానిక వార్తలు

(౧)
జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 21 మంగళవారము.

చెన్నపురి శాసనసభా సమావేశము. శుభ 11 గం

దివ్యజ్ఞాన సభ:- 18వ తేదీని కడపజిల్లా దివ్యజ్ఞాన
సభ జయప్రదముగ నిర్వహింపబడెను. గౌ. వివాహవిద్యు
న్యాయమూర్తి సహకారయ్యగారు సభాధిపత్యమును
వహించిరి. పట్టణమునందలి పెద్దవా రనేకమంది సభకు విచ్చే
సిరి. ఆధ్యక్షులును, టి. రామచంద్రరావుగారును, మరెవ్వరి
దివ్యజ్ఞాన సామాజికుడును సమాజముయొక్క ఉద్దేశాభివృ
ద్ధిల గూర్చి యుపన్యసించిరి. నిన్నుగూడ సభ జరుపబడెను

దత్తమండల సభ; మదరాసు:- ఈ నెల 25
వ తేదీని సాయంకాలము 3 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ మందిరమున
నవాబుమీర్ ఆసద్ అలీఖాన్ బహద్రుగారి యాజమాన్యము
క్రింద వై సంఘమువారి సాంవత్సరిక సమావేశముజరుపబడును.

స్వపరిపాలన సంఘము:- సంఘమువారి గూర్చి
మాన్యముక్రింద రేపటి సాయంకాలము భారతీయ యువజన
మందిరమున జరుగుచున్నది. గౌ. రావుబహద్రు వ. కె. గూర్చి
సహచారియారు గారు. జి. హరిహరస్వామి రావుగారు.
జి. ఎస్. అచంబెలుగారు, డి. పి. వాడియాగారు, కె. బాల
సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు, ఎ. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు
మరికొందఱును. ఉపన్యసించెదరు. జేతీయమహాసభ కొక
ప్రవచనములు గానుండిన పండిత భిక్షన్నారాయణదాసు గారు
మరణమునకు విచారించుచు నొక తీర్మానము చేయబడును.

ఆంధ్రసమితి, కెల్లెట్ హైస్కూలు:- 21 వ తేదీ
సాయంకాల మెగుంటలకు ఈసమితి సమావేశము జరుగును.
మెట్రిక్ కెల్లెట్. మాపరిని ఎం. గున్నయ్యకాశ్యపులు గారు
విమర్శించెదరు. సభ తిరువల్లి కే.సి. బండి వెంటిట సాయి నా
యదు వీధిలోని వైస్కూలు మందిరమున జరుగును.

సర్ అసిస్టెంటు సర్జనుల సభ:- హిందూ
దేశమునందలి సర్ అసిస్టెంటు సర్జనుల లండన్ సమావేశము 11 వ
సాంవత్సరిక సభ గాబోవు డిశంబరునెల 21-వ తేదీ మొదలు
కొని మూడుదినముల వరకును జరుగును. ఇంగ్లండ్ లోని శ్రీయ
ప్రవర్ధనము శానిటరీ, మెంటల్, ఎక్జిజివ్ డిశంబరు
22 వ తేదీ మొదలు పదునయ్యది దినములకు జరుగును. ఇంగ్లం
రాజధాను లందలి శాఖాసంఘములు వానివారి ప్రతినిధుల
చేర్చు డిశంబరు 10-వ తేదీ లోగా తెలుప ప్రార్థనము.
ఆ సమావేశములు ఆహ్వానసంఘ గౌరవకార్యదర్శిగారు
నొకనగు రాత్తురు డి. పి. వెంకటగారికి 309 లింగ్ విల్లింగ్
జి. టి. మదరాసు తెలుపబడును.

పైట్రోగాడు, నవంబరు 16:— రష్యను సేనలన్నియు
సంపూర్ణవిజయమునకు పట్టుదల గలిగి యున్నందులకు
రష్యాచక్రవర్తిగారు తమ సేనల నవినందించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీరంగము.

ఇటలీవారి విజయము.

లండను, నవంబరు 17.—“సెంట్రల్ న్యూస్” వార్తా సంఘమువారి ప్రకటనము ప్రకారము ఆస్ట్రేలియనులు కాప్టెన్ జావికా అను పురమును వదలివేసి కోహెకోకు 4 మైళ్లు వాయవ్యముగానున్న టెమ్పిక్వా అను పురమువద్ద తమ నిలవ సరకుల స్థానము సేర్పజుచుకొనిరి. కాక్టస్ వీకాకు తూర్పున ఇదివఱకున్న పంక్తికంటె 14 మైళ్ళ పొడవుగానున్న ఇంకోక పంక్తిని వారు ఆత్మాతృతంతో బలపఱచుకొనుచున్నారు.

సాన్ మార్గో కందకములు

ఇటలీవారి రిట్లు ప్రకటించిరి.—సాన్ మార్గో వద్ద మేము ఇదివఱకుండిపోయిన కందకములను మఱల నాక్రమించుకొని శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచి వారిని త్రోసివేసితిమి.

కార్స్ యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 18.—ఇటలీ వారిట్లు ప్రకటించిరి. కార్స్ ప్రధమునై మన ముందుపంక్తులమీద శత్రువులు నిరంతరము అగ్నివర్షమును గురిపించుచున్నారు. నిన్నటిదినము బెట్రోజ్ బిజ్జాకు పశ్చిమమున శత్రుప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థమొనర్పబడినవి. మంచ విశేషముగా పడుచున్నందున యుద్ధమున కర్హంతరము గలుగుచున్నది.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 19.—మేము తలపడి సానోనుండి శత్రువులను తరిమితిమి. పాల్మికోలో రంగమున శత్రువులు నిగ్రాహగా నోడిరి. చెపోగుట్టవద్దకు వచ్చిన కొద్దిమందిని మేము తరిమితిమి.

పోర్చుగలు

పోర్చుగీసువారియొడ ముంచబడుట

లాస్పాల్గూ, నవంబరు 19.—“ఎమిలియా” అను పోర్చుగీసువారి యొడను ఒక జర్మను సముద్రాంతర్గామి టూర్వికోలతో గొట్టెను. ఇదివఱకు జర్మనులదై “కోల్బర్” అను పేరిట నుండిన “మెసీకో” అను పోర్చుగీసువారి స్టీమరు కనపడుటలేదు. బహుశః ఒక సముద్రాంతర్గామి దానిని ముంచియుండునని యనుకొనుచున్నారు.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియనుల విజయము.

లండను, నవంబరు 18.—ఇంతవఱకు ఆంకరవద్ద 7000 మందివఱకు ఖైదీలు పట్టుకొనిన రైటరు విలేజుకుడు తెలుపుచున్నాడు. ఇటీవల జరిగిన ముట్టడియందు ఆస్ట్రేలియనులు ఇతరులను బట్టిడి వాల్లెకోరుకు ఆగ్నేయమున 300 గజముల కందకములను పట్టుకొనిరి.

ఆస్ట్రేలియా మంత్రి వర్గము.

మెల్బోర్న్, నవంబరు 19.—పార్లమెంటు కార్మిక సభ్యులలో నభిప్రాయ భేదము కలుగుటచే మంత్రివర్గము ఘోరల సేర్పరుపబడినది. దేశరక్షక నాకాదళ మంత్రులు మారలేదు. అధికార కార్మిక కక్ష యొక్క క్రొత్తగా సేర్పడినది. దీనిలో 19 గురు సెనెటరులును 24 గురు ప్రతినిధిసభ సభ్యులును గలరు. ప్రతినిధి సభలో 3 కక్షలున్నవి. వీరిలో నెవ్వరును తక్కినవారి తోడ్పాటు లేక పనిచేయజాలరు.

కెనడా

సర్ శానుహ్యూగారి రాజీనామా.

ఒటావా, నవంబరు 19.—దొరతనమువారి రందరను చేయవలసిన పనులనుగూడ హ్యూగారు స్వతంత్రించి చేయుచున్నారని సర్ రాబర్టు బోగ్డనుగా రాక్షేపించుటచే హ్యూగారు రాజీనామా నిచ్చిరిగాని వారు నైనికులను చేర్చుపని నిమూనకుండ సాగించెదరు.

బాల్యను

డాన్యూబురంగమున రష్యావారి పురోగమనము. లండను, నవంబరు 19.—ఆల్బానియలోయలలో శత్రువులు తీవ్రముగ తలపడుచున్నారు. డాన్యూబురంగమున రష్యావారు ముందుకు పోవుచున్నారు.

రొమేనియను విజయము

లండను, నవంబరు 18.—రొమేనియను రిట్లు ప్రకటించిరి.—డ్రగ్వెవీల్ రంగమునందు రొమేనియనులు శత్రుసేనల మధ్యభాగమును ముట్టడించి శత్రువులను సేనామధ్యభాగమునను, కుడివైపునను వెనుకకు నెట్టివేసి 300 మంది ఖైదీలను పట్టుకొనిరి. ఆల్బజాల్ లోయయందు తీవ్రమగుయుద్ధము జరుగుచున్నది. రొమేనియనులు కొంతసలమును వదలివెట్టిరి. ఇతర స్థానములందు మార్పులు లేవు.

రుమేనియావారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 19.—జయలు ఆల్బ లోయలలో శత్రువులు తీవ్రముగతలపడిరి. రుమేనియావారు కొద్దిగదక్షిణమునకు బోయిరి. తిరుగుబాటులోయలో రుమేనియావారు చాల మెట్టలను పట్టుకొనిరిని రష్యావారు ప్రకటించిరి.

మెల్బోర్న్, యుద్ధభాగమునశత్రువులోడిరి. డ్రాగోసెల్వాయొద్ద మేము ముందుకుపోయి 4 గు రుద్యోగులను 80మంది వైనికులను 2 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. ఆల్బజాయిలు గిల్టర్ లోయలలో పోరు జరుగుచున్నది. డాన్యూబు హోబ్రు జా రంగములలో పోరు నుండగించినదని రుమేనియావారు తెలిపిరి.

జర్మనులకు సహాయసేన.

లండను, నవంబరు 18.—“లైప్సిక్” పత్రికకు బుఖారెస్టు విలేజుకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. జర్మను సహాయసేనలు విశేషముగా వచ్చినవి. జూల్ లోయయందు జనరల్ వాక్ నోబిల్ పోరు. అధీనము క్రింద 2 సేనలు పోరు సల్పుచున్నవి. ఇతర డివిజనులను లమ్మవద్ద పనిచేయుచుండెను. ఆల్బ లోయయందు జనరల్ సీసెల్ జర్మను సేనాధిపతిగా నున్నాడు. జూల్ లోయయందు 41వ ప్రవ్యయ సేనకు బదులు 11వ బెవేరియను పటాలము నియమింపబడినది. శత్రువులను ‘నిశ్చయముగా నోడింపవలయు నని బెవేరియను పటాలమున కాజ్ఞ యొనరినది. హిండెస్ఫర్గు, ఫాల్క్లాన్డేనును మెకెస్సనును బల్గేరియవద్ద కలసికొనిరిని తెలియుచున్నది.

డాన్యూబు నదియొద్ద రష్యను విజృంభణము.

లండను, నవంబరు 18.—రష్యా వారిట్లు ప్రకటించిరి: ఆల్బజాల్ లోయయందు శత్రువులు తీవ్రముగా ముట్టడించుచున్నారు. డాన్యూబునదివై మేము బాగుగా పురోగమనము సల్పుచున్నాము.

మిత్రమండలి అవస్కందము

పారిసు, నవంబరు 19.—సలొనికా పరాసువారి ప్రకటనము.—స్ట్రీమాకు పడమట బ్రిటిషువారు కవల్లేని పట్టుకొనిరి. సిర్నాప్రాంతమున బ్రిటిషు సెర్వియను సేనలు ముందుకు వెళ్లుచున్నవి. ఈ సేనలలో నొకభాగము సెర్నావంపువద్ద ఇవెను కుత్తరమున తీవ్రముగా పోరి గుట్టలను పట్టుకొని శత్రువులు ముమ్మారు తలపడక పారదోలెను. పరాసు సెర్వియ సేనలు జరటకు ప్రాంతముననొక మతమును, గుట్టను వశపరుచుకొనెను. కెనాలికి ఈశాన్యముననున్న నెగేషనును ఆక్రమించిరి. 15వ తేదీని 400 మంది పట్టుబడిరి.

గ్రీసుజాతీయసేన బ్రిటిషు సేన తోడ్పడుట

ఏథెన్సు, నవంబరు 19.—బ్రిటిషు సేనలను గ్రీసు జాతీయ సేనలను డానుమేయవద్ద యుద్ధముచేసి ఆ పురమును స్వాధీనము చేసికొని 400 మంది బల్గేరియనులను పట్టుకొనినవి.

తటస్థ భాగము.

ఏథెన్సు, నవంబరు 17.—గ్రీసునందు రాజపక్షమువారి కిని వెనిజుల్ పక్షమువారికిని నడుమ తటస్థదేశము కొంచెముండునట్లు మిత్రమండలివారు చేసిన సూచన విషయము అంగీకరింపబడినదని తెలియుచున్నది.

కెనాలీ ముట్టడి.

అలహాబాదు, నవంబరు 19.—సెలొనికానుండి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. కెనాలీయొద్ద యుద్ధ మతి తీవ్రముగా జరిగినది. వైనికులు కుత్తుకలోతునీట బురదలోనుండి యుద్ధము సలిపిరి. ఆ పురము పట్టుబడక పూర్వము శత్రువులు విశేషముగా ప్రతి యుద్ధములు సలిపి కందకములలో కొంత భాగమును మఱల సంపాదించిరి. కాని ప్రాతఃకాలమున వారు సేనాపంక్తి భాగమును వదలివేసి బిట్టిజా వైపునకు

వెనుకకు బోయిరి. ఇది తెలిసి రష్యనులు ఆ గ్రామమునై బడిరి. శత్రువులు మొండి యుద్ధము సలిపిరి. కెనాలీయొద్ద కందకములనుండి అందఱును లేచిపోయిరి. వీనినిబట్టి వారు ఇంక కొన్ని కందకములను ముందుగా నిర్దేశించుకొని యున్నారని యూహింపవచ్చును.

బ్రిటిషువారు తమస్థానములను బలపఱచుకొనుట

లండను, నవంబరు 18.—సెలొనికానుండి బ్రిటిషువారిట్లు తెలిపిరి.—స్ట్రీమానది లోయయందు మేము జయించిన స్థానములను బలపఱచుకొని మా ముందుస్థానములను దాటి యొకను ముందునకు బోయితిమి. సిక్రీసుకు ఈకాన్యమున శత్రుశిబిరమునై మేముగ్నివన్న ము జయప్రదముగ గురిపించితిమి.

కెర్నా యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 18.—సెర్వియను రిట్లుప్రకటించిరి:—కెర్నానదికి పశ్చిమమున శత్రువులు పారిపోవుచు అనేకములగు మరఫిరంగులను, దుస్తులను, తూటాలను, ఇతరయుద్ధోపకరణములను వదలివెట్టి పోయిరి.

6 విమానములు నేల గూల్చబడుట.

లండను, నవంబరు 19.—స్ట్రీమానదివై 6 శత్రువిమానములు నేల గూల్చబడినవి. కెర్నాకు తూర్పున బరాక్షవద్ద బ్రిటిషువారు బల్గేరియనుల ప్రతియుద్ధములను వ్యర్థముచేసిరి. కెర్నా నదివంపువద్ద సెర్వియనులు 800 మిటల్ల వెడల్పున శత్రుకందకములను వశపఱచుకొని వివేనుకు వాయవ్యమున ఒక పర్వతమునై అగ్నిని గ్రుమ్మరించిరి. మెనాప్టర్ వద్ద బల్గేరియనులకును, జర్మనులకును తీవ్రమగు నష్టము గలిగినది. మెనాప్టర్ వైపున మేము విజృంభించుచు కేనానును స్థానమును సమీపించుచున్నాము.

తీవ్రమగు యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 18.—సెలొనికానుండి పరాసు వారిట్లు తెలిపిరి:—స్ట్రీమానది కడమవై పున బ్రిటిషువారు కవాన్ అను పురమును వశపఱచుకొనిరి. కెర్నా రంగమున పరాసు వారును సెర్వియనులు ముందునకు సాగుచున్నారు. ఒక మిత్రమండలిసేన కెర్నానది వంపునద్ద వివేను కుత్తరమున ఒక పర్వతమునై అగ్ని వర్షము గురిపించి మాకు శత్రు ముట్టడులను వ్యర్థపఱచిరి. ఇంకను పశ్చిమమున పరాసువారును సెర్వియనులును ఒక దేవాలయమును, జరటాక్ ప్రాంతమున ఒక కొండను ముట్టడించిరి. కెనాలీకి ఈకాన్యమున మన ఆక్రమ సేన నెగేషన్ అనుపురమును వశపఱచుకొనెను. 15 వ తేదీని 400 మంది ఖైదీలు పట్టుబడిరి.

మిత్రమండలి సేనలు మెనాప్టరులో

ప్రవేశించుట

లండను, నవంబరు 19.—సేనదురుము మిత్రమండలి సేనలు మెనాప్టరులో ప్రవేశించినవి. కెర్నావంపు వద్ద బల్గరులు తీవ్రముగ తలపడి సెర్వియావారిచే తరుచుబడి వెన్నిచ్చి పరచిరిని పరాసువారు తెలిపిరి.

గ్రీసులో రాష్ట్రవిధజనము

లండను, నవంబరు 19.—రాజజాతీయ పక్షములవారి క్రిందనున్న రాష్ట్రమునకు హద్దుల సేర్పరుచుటకుగూర్చి మిత్రమండలివారి సూచన తత్కాలమున సంగీకరింపబడినది.

డానుమజాను వశపరుచుకొనుట.

ఏథెన్సు, నవంబరు 19.—డానుమజాను వశపరుచుకొనుటలో గ్రీసుజాతీయ సేన మిత్రమండలికి తోడ్పడుదును.

హాలండు

హాలండు స్త్రీలకు సభ్యత్వ.

లండను, నవంబరు 19.—రాజ్యాంగసభలో స్త్రీలు సభ్యత్వ కర్తృలని హాలండు రెండవసభ వారు నిర్ణయించిరి.

హాలండు వాలంటియరులు.

లండను, నవంబరు 19.—ఈనెల 22 వ తేదీనుండి శత్రువులు హాలండు వాలంటియరులను పిలచెదనని ఖైదీనుండి తంతివార్త ఆప్టయ్యుడమునకు వచ్చినది.

అయిదవ కడపమండల సమావేశము

ఈసమావేశము మొదటిదినము, 18, వ తేది శనివారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు గౌరవనీయులగు అసెంబ్లీ ఛాన్సలర్ బహదూరుగారి యాజమాన్యముక్రింద జయప్రదముగ జరిగినది. కొన్ని సంతకములతో దివానుగా పనిచేసియుండిన పట్టాభిరామయ్యగారు, రాయబద్ధుర్రు టి. ఎమ్. నరసింహాచారి యారుగారు, పి. పిచ్చయ్యగారు, సుబ్బారెడ్డి బాబియ్యగారు, గుండురావుగారు, ఈ మొదలుగాగల పురమండలము లందరి 'మెట్టలనేకులు' సభకు విచ్చేసిరి. బాలికల మున్సిల్ సంగీత మంగళనాదముతో సభ ప్రారంభింపబడినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు ఎ. పరశురామరావు అవధ్యులుగారు, సాదారణాధ్యక్షమున సంఘాధ్యక్షులను, ప్రతినిధులను, తక్కిన సభికులను గొనియాడి మండల పూర్వ చరిత్రమును, మహోన్నతస్థితియును, సంక్రమాముగా జెప్పి, యధ్యపరిస్థితులను గూర్చియు, గ్రామ పంచాయతీలను గూర్చియు, మండలమందు ప్రాసూతుడన 'మొలులభివృద్ధి' బొందిజనుల చెజుచున్నదియు, అటవీ పరిపాలన కళపద్ధతుల మీదల కలుల హానికములుగా నున్నదియు; మండలమునందు విద్య యెంత విస్తరితమైనదియు, దానిని దోరతమునా రెటు లభివృద్ధి లోనికి తేవలసి యున్నదియు, లోకలోబోధుల పరిపాలన మెటు లభివృద్ధికి రావలసియున్నదియు, క్రొత్త పడిన భూమి వారి ప్రజ కలుల లాభకారియగు నదియు, న్యాయస్థానములందు కార్యనిర్వాహకత్వ మెటుల ప్రవేశించి న్యాయమునకు హాని గలిగించుచున్నదియు మొదలగు ఆంశములగూర్చి ముచ్చటించిరి.

పిమ్మట రాహుబహదూరు టి. ఎమ్. నరసింహాచారిగారు పిన్ అసెంబ్లీ ఛాన్సలర్ బహదూరుగారిని సభాధ్యక్షమున సహదించుచు వారి యాదర్శమును విద్యావినయాది గుణములను ప్రశంసించిరి. సభ్యుల హాస్సేన ప్రేక్షి గారును, అబ్బాసు ఆల్. ఎ. నుందరరావు, గుండురావుగారులును దానిని బలపరచిరి. ఆనంతరము సభాధ్యక్షులు ఆగ్రహానవదవి కైకొని ఆంధ్రభాషయందు గంభీరపద్యమును గావించిరి. రాజభక్తిగూర్చి యొక్క తీర్మానమును, దివానుబహదూరు ఆదినారాయణయ్య, సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారుల మరణముల గూర్చి ముఖించుచు నొక తీర్మానమును, సభ్యులందఱును నిలచియుండ తీర్మానింప బడినది. పిమ్మట సభాకార్య నివేదన సంఘమువెన్నుకొని, నురునాటికి సభ సమావేశముగా నిశ్చయించి అధ్యక్షుల భవనందముల నర్పించుచు నాటికి సమావేశము ముగింపబడినది.

రెండవ దినచర్య.

19 వ తేదీన మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మరల సభ సమావేశమయ్యెను. శనివారమునాటి సభ్యులందఱును మరల వచ్చిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల కధికారము తెక్కుడుగానుండ వలయుననియు, తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులను, జిల్లాబోర్డు సహాయాధ్యక్షులను ఎన్నుకొనుటకు లోకలుబోర్డులోని సభ్యులందఱి కధికార ముండవలయుననియు, ఉద్యోగస్థులును, గ్రామోన్యోగస్థులును, లోకలు బోర్డులందు సభ్యత్వమును గోరగూడదనియు, తగినంత భూవనతియుండి తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వమున కర్హుడుగా నుండువారల కే సభ్యత్వముగలుగుట కవకాశ మియ బడవలయుననియు, తగిన కారణముల గనబరచుచు రాయబహదూరు టి. ఎమ్. నాయగారు కొన్ని తీర్మానముల నుపపాదించిరి. యుపాదన మునుదింప బడి బలపరపబడినది. పట్టాభిరామరావు గారా తీర్మానముగూర్చియు తమ యభిప్రాయ మియ్యబడిరి. పిమ్మట నాయపాదన నుందరి చేతుల తీర్మానింపబడినది.

జిల్లానుందలి గ్రామముల యొక్క ఆరోగ్యాభివృద్ధి నిమిత్తము, సోదలను, మురికికాలువలను బాగుచేయుట నును దోరతము వారిని తగిన సహాయము చేసగోరవలయునని తెంకట గానున్నగారు చెప్పిరి. ఆందునిమిత్త మిదివఱలో జిల్లాను సెన్సునుదలి న్యాయవంతు సామ్యుర్యుడైన రూపింప బడినది. కడపపట్టణమునకు నీటివనరుల సభివృద్ధి చేయవలయుననియు, ప్రొద్దుటూరులో కొరాయిలను బెట్టింప వలయుననియు, కడపనుందలి మురికి కాలువలను బాగుచేర వలయుననియు, కడప, ప్రొద్దుటూరు ఆసుపత్రులకు ఖర్చులను రాజధాని సామ్యుర్యుల కరింప వలయుననియు, కొన్ని తీర్మానములు చేర్చింపబడినది. నందలూరు, చిట్టాడ, పాలకున్ను, కమలాపురిములలో నొకొక్క ఆసుపత్రుల నుంచ వలయుననియు, జిల్లానుంతటికొక రెడ్డి ఆసుపత్రు నుంచవలయుననియు, ఇందు మూడు ఆసుపత్రుల తెరచుట కు ఖర్చును దోరతమువారి

నిమ్మరి గోరవలయుననియు పి. పిచ్చయ్యగారు చెప్పిరి. ఆయుర్యద బాధలయములను, ఆయుర్యద విద్యను, ప్రోత్సహింపవలయుననియు, తగిన విద్యార్థులకు విద్యార్థివేతనముల నొసగి ఆయుర్యదభూషణ తిరుమలశాస్త్రిగారి ఆయుర్యద విద్యాలయముల సభివృద్ధికి తేవలయుననియు కొన్ని యుపపాదనములు తీర్మానింప బడినవి. అటవీ పరిపాలన సమస్యలలో కాపుదారుల సంఖ్య నెక్కువ చేయవలయుననియు, కట్టెలదు కాణముల సభిము చేయవలయుననియు, కట్టెభిరుల నిలుకడగా నేర్పాటు చేయవలయుననియు ప్రసంగింపబడినది. వ్యవసాయాభివృద్ధికి కొన్ని కాలువలను, ముఖ్యముగా గండికోట కొండవద్దనుండు కాలువను మర్రామత్తు చేయవలయుననియు గోరబడినది. కొన్ని కొన్ని గ్రామములలో ప్రాథమిక విద్యాలయాల స్థాపింపవలసియున్నదనియు కొన్నిచోటల బాలికా పాఠశాలల నిర్మింపవలయుననియు, కడపలో హైస్కూలు బాలర ఉపయోగార్థ మొక హాస్టలును గట్టింపవలయుననియు బాబియ్యుర కె. సుబ్బారెడ్డిగారు పాదించిరి. ఆయాచోట్ల పుస్తకభాండాగారములను, సారి శ్రామిక పాఠశాలలను స్థాపింప వలయునని గూడ వాచుచెప్పిరి. కమలాపురము పాలకొండలలో సభ్యత్వ ప్రేమ కొద్దుల స్థాపింప వలయుననియు, గమలాపురములో రిజిస్ట్రారు ఆఫీసు నుంచవలయుననియు తీర్మానింపబడినది. అడవుల సమీపమున నుండు వారలకైన శుపాకులను పయోగించుటకు లైసెన్సు నీను గోరవలయునని కె. లక్ష్మణరావు బి. ఎ. బి. సి. గారు పాదించిరి. అదియు తీర్మానింపబడినది. రెయిల్వేలలో ఇంటర్మీడియేటు బండ్లనుంప వలయునని రెయిల్వే అధికారుల గోరవలయునను ఉపపాదనయు తీర్మానింపబడినది. "డిసెంట్లైజేషన్" పద్ధతుల ననుసరించి కొన్ని గ్రామపంచాయతులు నెలకొల్పవలయునను గుండురావుగారి తీర్మాన మందరిచేత నామోదించబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమునకు తగిన యత్నాహము నీయవలయునని ఎల్. పిచ్చయ్యగారు చెప్పిరి. బీసెంటుగారివై బొంబాయి, బీహారు దోరతములవారు సరగుచేసిన యత్తరవుల గూర్చి తమ యసమ్మతిని తెలుపుచు అది ఆన్యాయమని వసంతరావుగారు పాదించి యది తీర్మానింపబడినది. పులికా శాసన మసంగతియనియు, దానిని తీసివేయవలయుననియు నరసింకరావుగారు పాదించిరి. అదియందటిచే నామోదించబడినది. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము యొక్క ఆవశ్యకతను చెప్పచు, అది స్వపరిపాలనకు ముఖ్యంగమనిదోరతమువారిని రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన నొసగి పార్లిమెంటునని నరసింకరావుగారు పాదించిరి. పి. పిచ్చయ్యగారు దానిని బలపరచిరి. ఆనంతరమది నుందరిచే నామోదించబడినది.

ఆనంతరము రావుబహదూరు. ఎం. నరసింహాచారి యారుగారు అధ్యక్షులమను, ఆహ్వానసంఘ సభ్యులమను నందఱును లభించిరి. పిమ్మట దివానుబహదూరు పట్టాభిరామరావుగారు సభిమతింజ్ఞన నాహ్వానసంఘము వారికి నందనము లభించిరి. మిగిలిన సభ్యుల హాస్సేన ప్రేక్షి ఛాన్సలర్ బహదూరుగారు హిందూస్థానిలోను, నుందర రావుగారు తెలుగులోను సభాధ్యక్షులమను, మామగలకును స్వచ్ఛంద సహాయకులమను, తక్కినవారికి ననేక వందనము లభించిరి సభాధ్యక్షుల యంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగింపబడినది.

జర్నలి

ఆంధ్రనదిపై ఆంగ్ల అవస్కందము
ఆంధ్రనదిపై, నవంబరు 15:—జర్నలు లిట్టు ప్రకటించిరి. "నిన్నటిదినము బ్రిటిషువారు విశేష సేనాబలముతో మమ్ములను ముట్టించి బోమాంటు హిమెల్ గ్రామమును వశపజుచుకొనిరి." ఈప్రకటనమును బట్టి ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారి యెదుట బోరుసలపువున్న శత్రు సేనయందు బ్రాండ్స్వగారు లును గార్డుసేనవారును అధికముగా గలగని తెలియుచున్నది.

హిందూ ప్రకటనము

లండి, నవంబరు 18:— హిందూ ప్రకటనము హాస్తికి ప్రాజిక యుక్తము ఇటీవల జర్మనీయందు ప్రకటింపబడినది. దానియందు వత్తు జర్మనీదేశమునకు విమరణితి సంప్రాప్త మైనదనియు, దానిని గడతేరట తెన్ని యామార్పులనవరమనియు ప్రాసెను. నందుకుండు సామగ్రులయందు పని చేయవారి కాహాము సక్రమముగా నీయబడు చున్నదనియు కచ్చియభియోగము లన్నియు వైనికోద్యోగుల స్వాధీనపర్యవముననే గలిగినదనియు అతడు ప్రాసెను.

యుద్ధమునకు కారణము
ఆంధ్రనదిపై, నవంబరు 16:— వైకాంటు గ్రేగో రిటీ వల యుద్ధకారణమును గురించి నుడివిన సందర్భమును గూర్చి రిస్ స్టాగ్ సభలో జర్మను చాన్సలర్ బెత్మన్ హాల్టే రిస్టాగ్ మొదట సేనను తెయ్యుచేసి కొనుటయే యుద్ధమునకు కారణమనియు, ఇంట్లండ్లపురికొల్పినగాని రిస్టాగ్ సేననుగూర్చదనియు చెప్పెను. యుద్ధానంతరము లోకశాంతిని గూర్చి నుడువుచు అతడు లోకమున నిట్టియుద్ధము నుజల జరుగ కుండుటకు ఘోషములు నానాదేశములనుండి వచ్చునుగాన వానివలన ప్రయోజన ముండకపోదనియు, యుద్ధఫలము భూమివిదను సముద్రమువిదను తప్పక స్థిరపడినవెనుకగాని శాంతిసంఘము ఏర్పాటు కాదనియు చెప్పెను. జర్మనీదేశము తానులోకము నందు ప్రత్యేకింపబడి మానప్రాణములు లేకుండ నుండకుండుటకు స్వరక్షణమును యుద్ధమును సలుపుచున్నది.

అమెరికా

యునైటెడ్ స్టేట్సునందు మొదటిసెర్వీయను మంత్రి
వాషింగ్టన్, నవంబరు 18:— మిట్రాలోవిచ్ గారిని యునైటెడ్ స్టేట్సులో సెర్వీయనుల మొదటిమంత్రిగా నియమించిరి.

చీనాకు 10 లక్షలపానులు బదులు
వాషింగ్టన్, నవంబరు 18:— పి. కాగో కాంటి నెంటులు కమన్వెల్త్ బాంకివారు చీనావారికి 10 లక్షల పానులను బదులిచ్చుట కంగీకరించిరి. ఇట్టి కార్యములకు దోరతమువారు సహకారు లగుదురని లాన్సింగు గారు ప్రకటించిరి.

SOUTH INDIA.
Reverend D. S. Youman.
A Suspected Turkish Subject.
SALEM, November 20.
Rev. Deacon Simon Youman who arrived here two days ago styling himself as a native of Asayrie is detained by the Collector and District Magistrate, Mr. E. W. Leigh, I.C.C., pending a telegraph, reference from him to the Government.
It would appear that the above Rev. D. S. Youman arrived in India in September last from Colombo. Since then he has been touring in Travancore, Cochin and Ootacamund making collections on behalf of an orphanage. The papers in his possession reveal passports from the Governor of Sudan D. I. O. of Police Ceylon and the Travancore authorities. The Collector of Coimbatore to whom he applied for passport described him as a Turkish subject. However, he is let here on parole pending receipt of a reply telegram from the Government. The gentleman, who to all outward appearance, looks a European, says he is a Caucasian and invites a reference to the Russian Consul in Madras.

The New President.
Of the High Court.
PONDICHERY, November 19.
At 8-30, this morning M. Sauner was sworn in and formally occupied the Presidential chair of the High Court before a large audience of the Judges and Advocates. M. Guanadiome, the Acting President, opened the proceedings and vacated the chair to his new successor.
The Procureur General.
M. Clayssen was also formally declared as the "Procureur General" of French India.
The Legislative Council.
The Legislative Council is shortly expected to close the session.

A Protest Meeting.
Theosophical Society, Madanapalle.
Proceedings of a meeting of the members of the Jignasa lodge, Theosophical Society, Madanapalle and other fellows of the Theosophical Society residing in Madanapalle, held in the Lodge premises on the 6th November, 1916, at 6 30 p. m.
Resolved that this meeting consisting of the members of the Jignasa Lodge, T. S., Madanapalle and other Fellows of the Theosophical Society residing in Madanapalle emphatically protest against the infringement of Religious Liberty by the Chief Commissioner of the Central Provinces and Berar in forbidding their President Mrs. Annie Besant to enter the territory administered by him for the purpose of discharging her Presidential function at a Federation of the Lodges of the T. S. in the said provinces and delivering to them purely Religious lectures, and they view with alarm the possible effects of such action in stirring up keen resentment all over India which is ever sensitive on religious matters, and therefore pray that the prohibition order be rescinded.
Moved from the chair and carried unanimously.
Resolved:
That a copy of the above resolution be sent by the chairman to each of the following.
1. To the Private Secretary to His Excellency the Viceroy and Governor-General of India.
2. To the Chief Commissioner of Central Provinces and Berar.
3. To the Right Hon'ble the Secretary of State for India.
4. To the Press.
5. To Mrs. Annie Besant, P. T. S. for information.

THE GREAT WAR.

BRITISH ADVANCE: THE ANCRE VICTORY.

Salonica Front: Monastir Occupied by the Allies.

Food Question in Britain Drastic Proposals.

THE REFORM SCHEME: CONFERENCE IN CALCUTTA.

Indentured Labour: Government Recommends Total Abolition.

ORIGIN OF THE WAR: GERMANY ACCUSES RUSSIA.

[Reuter's Agency.]

BRITISH FRONT.

Artillery and Air Fighting. Five Enemy Machines Destroyed.

LONDON, November 19. Sir Douglas Haig last night reported: The prisoners captured by us since the 13th instant, totalled 6,190. We heavily bombarded hostile trench-lines in the neighbourhood of Loos and Hulluch. Our aeroplanes bombed two important junctions on the enemy's lines of communication. Five enemy machines have been brought down and five damaged. Three of ours are missing.

Seven-Thousand Prisoners. Austrians' Successful Enterprise.

LONDON, November 19. Reuter's correspondent at headquarters says that seven thousand prisoners have now been collected. The latest attack was a successful little enterprise when the Austrians and others captured three hundred yards of trenches south-east of Butte de Warlencourt.

British Offensive on Ancre. Germans Admit Reverse.

LONDON, November 17. AMSTERDAM. A German communique says: "Yesterday on the river Ancre the English attacked with heavy masses and captured Beaumont-Hamel." The communique shows that the Brandenburgs and a Guard Division are among the troops now opposing the British on the Ancre.

Defenders' Losses on the Somme. "Tanks" Cause 20,000 Casualties.

LAHORE, November 19. LONDON, November 18. An American correspondent at British headquarters says: Since August, the defenders' casualties on the Somme have exceeded those of the attackers by between 25 and 50 per cent. This reversal of the accepted proportions is attributed to the superiority of our artillery, the numbers of our aeroplanes, the increased skill of our soldiers, and the adoption of the "Tanks". The latter are believed to have caused 20,000 casualties.—"C. and M. Gazette" cables.

Heavy Enemy Bombardment. Successful British Raid.

LONDON, November 19. General Sir Douglas Haig this afternoon says: Our position has been advanced north-east of Bapvumont Hamel and north of Beaucourt. The enemy heavily shelled Beaumont Hamel and Hebuterne. We successfully raided a redoubt north of Ypres.

Result of the British Advance. German Plans Upset.

ALLAHABAD, November 19. LONDON, November 17. The advancement of the British left wing, after being so long held, has greatly disconcerted the German plans. Information now to hand indicates that the German high command had reached the conclusion that the Somme movement had expended itself. Statements in the English papers confirmed the view. The enemy appears to have considered the moment opportune to re-inforce the Roumanian front and attempt a new offensive before the winter. A re-shuffle of divisions occurred. But the sudden and unexpected assault by the British on the Ancre disconcerted the whole plan and caused the troops once more to flow to the Somme.

The Surprised Germans. Behaviour After Surrender.

ALLAHABAD, November 19. Correspondents at the front tell a story of 400 Germans hidden underground who surrendered on the British demand to find that their captors were one officer and sixteen men without any support at hand. The German officer immediately began to incite his men

to turn on their guard. The British officer understood German and warned the prisoner officer to desist. The latter disregarded the warning and the prisoners showed signs of getting out of hand, whereupon the British officer shot him. The remainder of the prisoners at once became amenable and were led quietly as prisoners to the camp "Pioneer".

Scenes Behind the German Lines. Effect of British Arrangements.

ALLAHABAD, November 19. One correspondent says that the scenes of confusion sketched in Von Arnim's recently captured criticism of the battle management were produced behind the German lines. When the British barrage cut off Beaumont Hamel, the staff took hours to discover the extent of their loss and dared not institute an effective counter barrage for fear of making the positions not yet taken. Our accurate ranging of roads and communication trenches behind the area attacked prevented the sending of messages telling of the urgent need of artillery support. The enemy is now some 1,800 yards in front of what was his second main position. He is digging and wiring as best as he can under a continuous bombardment in the hope of making out of the fragmentary trenches and craters a line that will at least hinder the British attack on the next defensive position. "Pioneer."

British Communique.

LONDON, November 19. This Afternoon's British communique says:—Weather is stormy. Situation is unchanged. This Evening's communique says:—Situation is unchanged. We took 771 prisoners on Saturday on the Ancre, making a total of 6962 since November 13th.

FRENCH FRONT.

Nothing of Importance.

French Airman's Great Flight.

LONDON, November 19. PARIS.—Last night's communique said that nothing of importance had occurred on the whole front except a lively artillery duel in the Sailles region north of the Somme.

Captain Beauchamp, ascending at eight in the morning, flew to Munich, arriving there at noon. He bombed the station as a reprisal for the German bombardments of the open town of Amiens, crossed the Alps, and landed in Italy, twelve miles north of Venice. He covered 438 miles.

German Aerodromes and Naval Works Bombed.

LONDON, November 19. PARIS.—Last night communique reported that the Germans attack east of Berny south of the Somme had been repulsed by artillery and grenades. A French air squadron dropped 157 bombs on German aerodromes at Golancourt and Griselles. Twenty-two British seaplanes dropped 180 bombs on electricity and naval works at Ostend on the 17th inst. Zeebrugge was also bombed.

Bad Weather: Quiet Night.

LONDON, November 19. PARIS.—This afternoon's communique says: On the Somme front the weather has been bad and the night was calm.

Paris Communique.

PARIS, November 19. The Communique says:—There is nothing to report except violent bombardment of the Fort and the Region of Douaumont.

The Jackson Hutting Contracts.

LAHORE, November 19. LONDON, November 17th.—A Royal Commission has been appointed to enquire into the allegations against the Jackson hutting contracts.—"C. and M. Gazette."

TELEGRAMS.

EASTERN FRONT.

India's Part in the War.

Lord Montagu Defend's Government.

LONDON, November 19. Lord Montagu of Beulieu, writing to the "Times" with reference to the tendency to blame the Government of India indiscriminately for alleged shortcomings, says it is sometimes forgotten how much India has contributed towards the war, and how she is now consequently handicapped in many ways. India, moreover, has shown a loyalty unparalleled in history. The satisfactory situation, he says, is due to the Government of India, to the wells of courage and wisdom of the great Indian Princes and to the patient silent work, sometimes under great difficulty, of thousands of devoted military and civil servants of the Crown. He recalls some of India's achievements in the war, and says the greater part of the credit is due to Lord Hardinge. Much is due to the wise rule of Lord Chelmsford, and the Governors and Lieutenant-Governors, especially Lord Willingdon, whose popularity and energy are admirable, and Sir Michael O'Dwyer and Sir George Roos Keppel.

To Avoid Double Income-Tax.

LONDON, November 16. Messrs. Farmer and Co., Australian merchants, have decided to remove their head-quarters from London to Sydney to avoid the double income-tax.

LONDON, November 19.

The following steamers have been sunk:—
British.—"F. Matarazzo."
American.—"D. A. Davidson."
Norwegian.—"Ulvalg," "Torridal," and "Vega."
Greek.—"Styliani Boats," and "Joannis."
Italian.—"Giovanni"
The Danish barque "Villak" has been burnt by a submarine.
Thirty-two of the crew and sixteen passengers of the "Vega" have been landed.
The Dutch steamer "Midland," bound for Newcastle, has been taken to Zeebrugge by a German submarine.

The Food Question.

LONDON, November 19. During the debate in the House of Commons on the food question, to-day Mr. Runciman stated that the strain upon Great Britain in 1917 would be primarily as regards food, but strain from the same source in Austria and Germany would be more severe. He foreshadowed drastic action against the use of sugar for luxurious purposes and for preventing unreasonable profit making in potatoes and also appointment of a food controller to co-ordinate the activities of the departments and committees on the subject. Tomorrow an order in the council would enable the Government to proceed against persons who wasted or destroyed food. This would prevent some farmers from giving milk to pigs. The Government would accede which articles showed and which should not be used and would also have power as regards sale and distribution of articles and market operations preventing cornering like the recent attempt in tea market. Mr. Runciman said that the British shipping losses, since the commencement of the war, amounted to two and a quarter million tons. He saw no reason why we should not produce half a million in six months ending with the month of December. The Government was largely buying Australian wheat and we were giving wheat shipping assistance to France and Italy. The War Office would specially consider the demand for labour by English farmers who were planting wheat. Mr. Runciman said that new food stuff regulations were particularly applicable to flour. The whole white flour would not be milled in future, but much so-called offal would be retained.

Sir Edward Carson remarked that the House had expected even more drastic proposals. Mr. Wardle representing the labour party welcomed the proposals, but criticised the government for not organising food supplies earlier.

Sir Stephen Collins demanded drastic treatment of the drink question. Mr. Bataurst thought that proposals would terrorise Germany more than anything since military compulsion. He suggested prohibiting of fancy bread cakes and puddings.

Mr. Chozzy Money urged that shipping should be rigidly restricted to the transport of food and necessities. Debate on Mr. Runciman's proposals was adjourned. They were generally very favourably received.

Assistant Private Secretary to the King.

LONDON, November 19. The Gazette announces that Viscount Errington has been appointed Equerry in ordinary and Assistant Private Secretary to His Majesty the King.

The Man Power Board Revision of Lists

LONDON, November 19. Man Power Board has issued a revised list of certified occupations. Some occupations formerly certified have been removed from the list and age of exemption has been generally raised. Single men in unreserved occupations be low thirty and married men under twenty-five are no longer exempt.

Twenty Thousand Lives Saved by the Tanks.

LONDON, November 18. Experts at the front agree that Tanks, including machine gun positions and other strong points, have saved at least twenty thousand lives.

PORTUGAL.

Portuguese Ship Sunk.

LONDON, November 19. LASPALMAS.—The Portuguese sailing-ship "Emilia" has been torpedoed. The crew was saved. The Portuguese steamer "Macao," formerly German steamer "Colmar," is missing, and it is feared that she has been sunk by a submarine.

TELEGRAMS.

London Press Opinions

LONDON, November 19.

There is not a dissentient voice to Mr. Runciman's proposals. The papers generally are of opinion that he might have gone further. The fact that Mr. Runciman said that his proposals were only the first instalment is regarded as indicating that the rationing of the population is contemplated. There is some criticism of the absence of proposals to encourage home growing of food by guaranteeing farmers minimum prices. The appointment of Food Controller is expected immediately. Mr. Asquith returns to the House. Meanwhile, the Board of Trade exercises the powers. It is officially stated that the retail cost of food has increased by 76 percent since the beginning of the war.

THE BALKANS.

British Consolidate Gains.

LONDON, November 19.

A British message from Salonika says: We have consolidated the ground gained in the Struma valley and pushed forward advanced posts. We successfully bombed an encampment north-east of Serres.

Much Booty Taken on Cerna.

LONDON, November 19.

A Serbian official announcement says that the fleeing enemy on the Cerna left an abundance of equipment, numerous machine-guns and rifles and enormous quantities of cartridges and stores.

Six Aeroplanes Felled.

British and Serbian Successes.

LONDON, November 19.

Six aeroplanes have been brought down on the left bank of the Struma. The British repulsed at Barakli the violent Bulgarian counter-attacks east of the Cerna. The Serbians have captured trenches on a depth of eight hundred metres in the bend of river. The Serbians stormed the height north-west of Iven. The Bulgars and Germans lost heavily on the Monastir plain. We have progressed towards Monastir, reaching the approaches of Karina.

The Capture of Kenali.

Enemy Counter-attack to Cover Retirement.

ALLAHABAD, November 19.

A communique issued from the French headquarters at Salonika says: The fighting for Kenali was very desperate, men being up to their necks in mud and water. During the night, following the capture, the enemy made strong counter-attacks and recovered a portion of the trenches, but early in the morning abandoned the whole front line, retiring upon Bistrizza. The retirement was discovered at dawn when the Russians advanced to assault the village where the enemy had resisted desperately, the previous afternoon. They found the trenches empty and realised that the counter-attack on Kenali was designed to cover a withdrawal elsewhere. Pioneer.

Allied Advance.

Further Successes.

PARIS, November 19.

A French official message from Salonika says: That the British on the left of the Struma have captured Kavali. The French and the Serbians are advancing successfully in the Cerna region. A division, after desperate fighting, stormed ridge north of Iven, in the Cerna loop, and repulsed three counter-attacks. The French and the Serbians further west stormed a monastery and hill in the direction of Jarakov. The cavalry captured Negotin, north-east of Kenali. Four hundred prisoners were taken on the 15th instant.

Allied Troops Enter Monastir.

LONDON, November 19.

A French communique says that the Allied troops entered Monastir this morning. Desperate Bulgarian counter-attacks in Cerna loop were repulsed by the Serbians. The enemy is retreating in disorder northward.

FRANCE.

Allied Conference.

PARIS, November 19.

The Allied conference is being held here. British representatives include Messrs Asquith, Lloyd George, General Haig and Sir William Robertson. The conference is considering military and economic measures to be taken in answer to German mass levy.

ITALY.

Attacks Defeated on Carso.

Snow Hinders Operations.

LONDON, November 19.

An Italian official statement reports: Bombardments of the like and advanced points on the Carso. A strong enemy attack yesterday was driven back in disorder westward of Bertolizza. Heavy snowfalls are hindering operations elsewhere.

Austrians Evacuate Supply Centre.

LAHORE, November 19.

LONDON, November 17th.—According to the Central News, the Austrians have evacuated Kostanjavica and established a new supply centre at Temnica, less than four miles north west of Comen. They are feverishly fortifying a new line passing east of Kostanjavica and 14 miles longer than the old.

TELEGRAMS.

San Marco Trenches Re-captured.

An Italian official statement says:—We have re-occupied the trenches evacuated of San Marco and repulsed a surprise attack. — "C. and M. Gazette."

Italian Communique.

LONDON, November 19.

An Italian communique says:—Our counter-attack drove off the enemy from Sano. We decisively repulsed the enemy on the Falpiccolo front. Stubborn hand-to-hand fighting wiped out small detachments who penetrated the Unapot summit.

ROUMANIA.

Russian Progress on Danube.

Persistent Enemy Attacks.

LONDON, November 19.

A Russian communique states that persistent enemy attacks continue in the Alt and Jiu valleys. We are continuing to make progress on the Danube front.

Enemy Reinforced.

Kaiser's Latest Order.

LONDON, November 19.

A telegram to the "Times" from Bucharest says that large German reinforcements have recently arrived. Two new divisions are operating in the Jiu Valley commanded by General von Knobelsdorf, who was last mentioned west of Lutsk. The Germans in the Aluta Valley are commanded by General Kueisel. The forty-first Prussian division has been replaced by the eleventh Bavarian division in the Jiu Valley, and has received orders from the Kaiser saying that the enemy must be destroyed. It is reported that Generals Hindenburg, Falkenhayn and Mackensen have conferred at Belgrade.

Successful Rumanian Attack.

300 Prisoners Taken.

LONDON, November 22.

A Rumanian communique states that in the Dragasave region the Rumanians attacked and drove back the enemy in the centre and on the right wing, making appreciable progress and taking three hundred prisoners. Fierce fighting continues in the Alt and Jiu valleys. The Rumanians have yielded a little ground. There has been no change elsewhere.

Rumanian Front.

Russian Communique.

LONDON, November 19.

A Russian communique says that the enemy attacked with considerable forces in Jiu and Alt valley and pushed back the Rumanians slightly southwards. The Rumanians assumed offensive in Targuluj valley and carried a series of heights.

Rumanian Communique.

LONDON, November 19.

A Rumanian communique says that the enemy attacks on Molovian northern frontiers have been repulsed. We continued to advance at Dragasave, capturing four officers and 80 men and two guns. Fighting in Alt Jiu and Gilort valleys continues. Firing has slackened on the Danube and Dobruja fronts.

Output of Munitions.

Enormous Increase.

PETROGRAD, November 19.

In the Duma the Minister of War detailed, amid great enthusiasm, the enormous increase in Russia's output of munitions since the 1st January, 1915. He declared: "We must and shall conquer. No power on earth is capable of conquering Russia."

The Minister of Marine repeated that the war would be waged to the end. He took his place at the side of the Minister of War, whereupon the members rushed from their seats and surrounded the Ministers, cheering frantically.

M. Rodicheff said that such profound and useful words had rarely been spoken. The army, he continued, will fight to the end. The Duma desires nothing else, and has only assembled to further that object.

ARABIA.

Emancipation of Independent Arabia.

Russian Recognition Sought.

LAHORE, November 19.

LONDON, November 19th.—Reuter's Petrograd correspondent says: The Premier of Independent Arabia has telegraphed to M. Sturmer, promising to emancipate all Arabia and asking for recognition. M. Sturmer has replied that he would be pleased to see an independent Arabia among the powers fighting for justice and humanity. — "C. and M. Gazette."

RUSSIA.

A Super-Zeppelin Felled.

Notable Russian Achievement.

LONDON, November 19.

PETROGRAD. Near Sarny the Russians have brought down a super-zeppelin capturing the crew of sixteen, three guns, two machine guns, and six hundred weight of bombs.

Russia's Determination.

Tzar Thanks State Council.

LONDON, November 19.

PETROGRAD.—The Tzar in a telegram to the Council of State thanks them for their unanimous decision to sacrifice everything for the sake of a final victory.

TELEGRAMS.

Separate Peace Negotiations.

Russian Denial and Declaration.

LONDON, November 19.

PARIS.—The Russian Premier telegraphing to the Russian Ambassador in Paris denies the absurd rumours of secret Russo-German negotiations with a view to separate peace. He says that Russia intends to fight the common enemy beside her brave allies unflinchingly till the final victory. No hostile intrigue will weaken the Russians' irrevocable decision.

POLAND.

Calling the Polish Volunteers.

LONDON, November 19.

A Berlin telegram received in Amsterdam says:—That the Polish Volunteers will begin to be called up on the 22nd instant.

Recognition Refused.

ROME, November 19.

It is stated that the Vatican and all neutrals have decided not to recognise the new Polish kingdom.

HOLLAND.

Eligibility of Dutch Women.

LONDON, November 19.

Dutch second Chamber has decided to make Women Eligible for Membership of States General.

CANADA.

Resignation of Sir S. m Hughes.

LONDON, November 19.

OTTAWA.—Sir Sam Hughes resigned at the request of Sir Robert Borden who considered later that Sir Sam Hughes was assuming functions exercisable by the Government collectively. Ex-minister says that he will continue his military work, especially recruits.

AMERICA.

First Serbian Minister to the U. S.

America.

LONDON, November 17.

WASHINGTON.—E. Mitralovitch has been appointed the first Serbian minister to the United States.

A Loan of a Million Sterling to China.

WASHINGTON, November 18.

It is announced that Continental and Commercial Bank of Chicago has concluded a loan of a million sterling with China. M. Lansing intimates that the State department will support such enterprises.

GREECE.

Neutral Zone accepted.

Reuter learns that the Entente proposal for a neutral zone between royalists and Venizelists in Greece has been accepted in principle.

British and Nationalist

Troops Co-operate.

LONDON, November 19.

ATHENS.—Greek Nationalist troops co-operated with the British in the occupation of Dardania and captured four hundred Bulgarians.

GERMANY.

Facing a Terrible Crisis.

Hindenburg's Declaration.

LONDON, November 19.

A telegram from Amsterdam says: A letter from F. M. Von Hindenburg to Count Bethmann-Hollweg, which has been published in Germany, declares that Germany is facing a terrible crisis and that great changes are necessary to overcome it. The letter denounces the failure of the food department to feed adequately the munition workers, the greed of Agrarians in refusing to give up produce, and the sluggishness of officials who do not realise that this is a war of life and death.

THE ORIGIN OF THE WAR.

German Chancellor Accuses Russia and England.

Germany and a Peace Union.

LONDON, November 19.

AMSTERDAM.—Addressing the Reichstag Committee on Viscount Grey's recent speech regarding the origin of the present war, Count Bethmann-Hollweg reiterated the charge that the act which made war inevitable was the Russian mobilisation. England, he said, knew that this step made further waiting impossible for Germany. Russia would never have decided upon mobilisation, unless she had been encouraged by England. Referring to the projected establishment of an International League to preserve Peace after the War, Count Bethmann-Hollweg said that the cry of the world for agreements to prevent the repetition of the catastrophe would be strong, that it must lead to a result. Germany would honourably co-operate in seeking a practical solution, but the principle of free development must prevail at sea, as well as on the continent, before an International Peace Union could be formed. He reiterated that Germany was waging a defensive war against a policy of isolation. The War would limit England's strength, but whatever England's strength, it was predestinated to fail before Germany's unconquerable will to live.

TELEGRAMS.

AFRICA.

War in E. Africa.

General Smuts's Address to Troops.

LONDON, November 19.
 Reuter's special correspondent with General Smuts says that the latter, in thanking the troops which are returning to South Africa, hopes that they will help to maintain the South African contingent in Europe.

Enemy attack Small British Post.
Defeated and Dispersed.

LONDON, November 17.
 An official despatch from East Africa says that the enemy attacked and invested on the 8th inst. a small British post at Malangali, but the column from Runudja river attacked the enemy in the rear, defeating and dispersing him.

South African Gold.
Illicit Despatch to India.

LONDON, November 17.
 The Central News states that the Johannesburg Police, in co-operation with the Police of Bombay, are making vigorous efforts to stop illicit despatch of gold to India which is causing heavy annual loss. Hawkers buy gold from natives and inferior whites. (C. and M. Gazette cable.)

Action for Damages against 'Deutschland'

LONDON, November 19.
 NEWHAVEN (connection).—The owners of the sunken tug have instituted an action for twelve thousand dollars, damages against Deutschland for colliding with the tug.

AUSTRALIA.

Reconstitution of the
Australian Cabinet.

LONDON, November 19.
 MELBOURNE.—The Reconstitution of the cabinet was due to the federal Parliamentary labour caucus split. Portfolios of Defence and navy remain unchanged. New party with the title of official labour has been formed, composed of nineteen senators and twenty four members of the House of Representatives. There are now three parties in the House of Representatives and none is able to govern alone.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cables to the Viceroy.

DELHI, November 19.
 The following telegram, dated the 18th instant, has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy:—

The British have secured the ground won north of the Ancre and have further advanced their front. They have also established the positions won east of Butte de Warlencourt. The number of prisoners taken since Monday morning is 5,678. The troops show conspicuous skill dash and fortitude. The enemy resisted strongly, and the condition of the ground greatly increased the difficulty of attack. The British made progress to the north of the spur of St. Pierre Vaast Wood. The Germans made powerful attacks both north and south of the Somme. They were repulsed everywhere except in the northern horn and eastern fringing of St. Pierre Vaast Wood in the eastern parts of the village of Pressoire.

After five unsuccessful attempts, the Austrians succeeded in forcing the Italians from the front line trenches at San Marco, in East Gorizia. The Italians on the Carso again rectified this line by advance at several points.

The Russians have driven the enemy from the position they had lately captured 15 miles north of Haliczon, the East Bank of the Narowjka.

The Rumanians are maintaining their positions in the Predeal and Dragoslavella region, but have had to fall back south of the Roterturm Pass and in the valley of the Jiul. There has been an exchange of infantry fire and artillery bombardment all along the Danube. The Rumanians in the Dobrudja have progressed along the whole front, and have occupied a village on the Danube, four miles below Czernavada.

The victorious Serbian advance continues. The Serbian have captured the village of Cingel. British naval aircraft again bombarded the harbour and submarine shelters at Zeebrugge and Ostend.

II

DELHI, November 19.
 The following telegram, dated the 12th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

British Front.

The enemy bombarded the new British positions north of Ancre. The British captured 303 more prisoners.

French Front.

The Germans have not renewed their counter offensive against the French. It is confirmed that the enemy had accumulated considerable force for this attack and three first class divisions were used. The fight was waged with incredible desperation. The French have delivered a counter-attack, regained the village Pressoire and now hold all ground conquered on the 7th.

TELEGRAMS.

Italian Front.

The Italians have re-captured trenches lost on San Marco heights, east of Corizia.

Rumanian Front.

The Rumanians maintain their positions in Predeal Pas region and near Dragoslavella, but on the left bank of the Aluta south of the Roterturm Pass and on the Jiul they had to retire.

The Balkan Front.

The French, Russian and Italian forces operating west of the Cerna forced the Germans and the Bulgarians to abandon the whole front line and retire upon Bietritza where a second line of defences is organised. Franco-Russian forces now occupy the right bank of the Viro, four miles south of Monastir.

The Serbians continue to advance victoriously and have occupied Tepavel and other villages and captured 1000 Germans and Bulgarians. The British have carried Kakaracka on Struma south of Seres. The Bulgarians are falling back to the left bank of the Nihor stream.

German Torpedo Boat Raid.

The Russians report that in the recent German torpedo boat raid at the entrance of the Gulf of Finland, the Germans must have lost six to nine torpedo boats.

CALCUTTA.

The Reform Scheme.
Conference in Calcutta.

CALCUTTA, November 19.
 The joint conference of the All-India Congress Committee and the Reform Sub-Committee of the All-India Muslim League met together yesterday and to-day here in the rooms of the Indian Association. Mr. Surendranath Banerjee presided. Out of fifteen members of the Madras Congress Committee, twelve attended, including Mrs. Besant, from Bombay five members, from the United Provinces eight, including Dr. Tej Bahadur Sapru. The Punjab was represented by Lala Harkishan Lal, and the Central Provinces sent two. There were no Hindu members from Behar. Mazrul Haque and Mr. Hasan Imam represented Behar, and Dr. Mehta represented Burma. Sir Rash Behari Ghose and the Hon'ble Mr. Bhupendranath Basu with almost all other members of the Bengal Congress Committee were present. Prominent among the Muslim League members present were Messrs Wazir Hasan, Fazul Huq, Rasul, Nawab Ali Chowdhury, Yakub Hasan, Reza Ali, Ali Nabi and Abdul Kareem. The draft of the All-India Congress Committee's scheme of reforms prepared in Allahabad in the Easter, together with the scheme of reform prepared by the Muslim League in its meeting on Thursday, was placed on the table for the consideration of the joint Conference. There was unanimity of opinion regarding the abolition of the Secretary of State's Council, the expansion of the Supreme Legislative Council to 150, major Provincial Councils to 125 and minor provinces to 50 and 75. It was agreed that the Councils should have a majority of four fifths elected members, and in all Executive Councils half the number should be elected Indians. Most of the time of the Conference was taken up with the question of the strength of Muslim representation in various Councils. A settlement was arrived at regarding most of the provinces. Certain points of difference were not adjusted and it was agreed to leave them for settlement by the Congress and Muslim League when they meet in Lucknow in December.

Calcutta Motor Machineguns Battery.

CALCUTTA, November 20.
 It is satisfactory to know that the recruitment of the Calcutta Motor Machinegun Battery for service in Mesopotamia is now nearly completed. Forty-five men out of fifty-one called for have been enrolled, and there is little doubt that six men required to complete the battery will be enlisted during the current week. The Officer Commanding the battery has every reason to be pleased with the men who have enlisted. They are a fine lot and the training which they have had since their enlistment has already made them smart and efficient. It is expected that orders to proceed elsewhere for completion of their training will be received shortly. The battery, it will be remembered, is being recruited for service in Mesopotamia whither it is likely to be sent at an early date.

BOMBAY

Bombay Cotton Mills.

Changes in Management.

BOMBAY, November 19.
 For some time past a change in the agency of some local cotton mills have been in contemplation. At an extraordinary general meeting of the shareholders of Bradbury Mills held yesterday, confirmation was given to the proposal to assign the agency from Messrs. Bradbury and Co. to Messrs. Mathradas Goculdas and Co. At another meeting of the shareholders of the Standard Mills the shareholders agreed to the assignment of the agency of the Mill by Sassoon J. David and the present agents to Messrs. Tata Sons and Co. The third meeting of the shareholders of the David Mills resolved to agree to the assignment of the agency by Sassoon J. David to Messrs. Tata Sons and Co.

Lucky-bag and Fete and Sale.

BOMBAY, November 18.
 Great crowds turned up this evening to take a preliminary view of the Lucky bag and Fete and Sale which opens to-morrow in the Town Hall and the adjoining Elphinstone gardens on behalf of the women's Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund. The lucky bag approach is via a gateway at the northern end of the Town Hall leading to a dais, from which H. E. the Governor will declare the bag open. Facing this are sixteen entrances to lucky bag itself at which those holding coupons will draw their

TELEGRAMS.

tickets. There are 25,000 tickets for the bag and 5000 prizes in it. The prizes are mostly stacked on booths running round the sides of the structure while some are packed in the centre. There is a brand new overland motor-car, beside elaborately appointed rickshaws. There is a grand piano, a set of the Encyclopaedia Britannia, a life sized white statue of a woman valued at Rs. 1500, a case of valuable jewellery. The other priceless gifts in the bag include a donkey and some goats and a baby elephant. The sale proper will be an auction sale and some very valuable gift articles will be sold. The sale, beginning on Tuesday, continue for several days till all is sold. There are six water colours given by H. M. the Queen, a signed portrait given by Lord Hardinge, a grand piano presented by Lady Willingdon, a large barce Lorgan with 27 spare rollers, a handsome and most inviting tapestry and silk sofa, swung hammock wise on carved supports, a carved berandae of Bhavanagar work which was exhibited at the Delhi Exhibition in 1902, a silver chair, three heavy brass mounted dowry boxes, several richly embroidered velvet coats, an original oil painting in a massive gold frame showing Queen Victoria reading to an aged fisherman in his cottage by C. Stripp, R. S. A., numerous valuable skins. Very striking also are two valuable oil paintings by a famous portrait painter M. De Laszle, one of Miss Gladys Cooper and the other of an Indian Army Officer. These are of great value and will be disposed of through a private raffie tickets at Rs. 10 being obtainable at the Bombay Clubs. Outside the action room are, one motor launch, one new motor car given by several influential members of the Mahomedan community, a durbar carriage a small phaeton, a couple of Hon vubs two noiseless black panthers and so on. His Excellency the Governor will formally open the sale and Fete on Monday in the afternoon.

A Club for Army Nurses.

BOMBAY, November 20.
 The scheme for a club for army nurses in Bombay, which Her Excellency Lady Willingdon has in hand for some time, has now been definitely arranged. His Excellency the Naval Commander-in-Chief having permitted the use of the Admiralty House for the purpose of a non-residential club. All arrangements for the club are in the hands of a capable secretary and directorate and the club is being financed from England. A generous donation has also been received from Lady Helen Monroe Ferguson, wife of the Governor General of Australia. The club is to be formally opened by Their Excellencies on Saturday the 26th November when a brief account of the methods of management will be given.

Tata Iron and Steel Co.
Year's Working Reviewed.

BOMBAY, November 19.
 The annual report of the Tata Iron and Steel Company just out shows a total profit of Rs. 68,61,934, of which Rs. 10,70,008 have been transferred to the depreciation fund account, Rs. 4,11,625 to repairs and renewals, Rs. 3, 41,446 to preliminary expenses account, Rs. 8,00,000 to the reserve fund; and Rs. 2,34,000 have been set aside to provide for income tax for the year under report. After making all these deduction, there remains a balance of profit of Rs. 30,96,972, out of which the Directors have recommended a dividend on preference shares for 12 months ending the 30th June, 1916, at the rate of Rs. 9 per share, that is, at 6 percent. per annum. This will amount to Rs. 4,50,000. The Directors have further recommended a dividend at the rate of 15 percent. on ordinary and 18½ percent. on deferred shares. Ordinary share holders will receive, as already reported, Rs. 11-4 and the holders of deferred shares Rs. 51-2-8 per share. Rs. 78,222 have been carried forward to the next year's account.

Cotton Auction Collections.

One Lac and Forty Three Thousand Rupees.

BOMBAY, November 19.
 The statement issued by the Honorary Secretary of the last Friday's cotton auction shows that the total amount realised was one lac and 43 thousand while two bales which were overlooked remain for sale by tender.

PUNJAB.

Punjab Historical Society.

Ancient Land Revenue System Described.

LAHORE, November 18.
 A meeting of the Punjab Historical Society was held this evening at the Senate Hall, the Lieutenant-Governor presiding. A paper was read by Lala Sita Ram Kohli M. A., on a few leading features in the administration of land revenue under Maharajah Ranjit Singh. The lecturer, who is in a research scholar in Sikh records, dealt with the history of land revenue system during the forty years of Ranjit Singh's Government. Regarding the share of the State, the lecturer said that a perusal of records showed that the State's shares of produce was not rigidly fixed at any one uniform rate but varied with the quality of cultivation. From lands of peculiar fertility with great facility for natural irrigation and where capital and labour necessary to work the soil were very moderate, 50 per cent gross produce was taken and in case of less fertile tracts the State demand varied from two-fifths to one third, but never fell lower than this in Central Punjab as it was then denominated Lala Sita Ram then dealt with collection of revenue and the method of payment into the treasury, District organisation and the King's salary. In concluding the lecturer showed that the cost of Provincial Government (including the cost for realisation for revenue) did not go higher than 6-30 per cent of the total land revenue from the Punjab.

His Honour thanked the lecturer for his labours which, he said, were based on original facts. The Lieutenant-Governor then read a chapter from the first administration report of the Punjab of John Lawrence's time and showed that the system of Ranjit Singh coincided with that. His Honour said that one general system prevailed at that time.

With a vote of thanks to His Honour the meeting dispersed.

TELEGRAMS.

DELHI.

Total Abolition of Indian Indentured Labour Recommended.

Government of India's Views.

Improved Kangani System of Recruiting Suggested.

DELHI, November 19.

The Gazette of India publishes this morning a Despatch from the Government of India to His Majesty's Secretary of State for India, dated the 15th October 1916, of which the following is the concluding portion: In his Despatch of the 3rd January, 1913, Lord Crewe stated that the Indian national sentiment against the stigma laid on the race by the existence of the indentured system ignored the advantages to the labourers themselves. We have attempted to show that the economic advantage gained by the coolie while actually serving under indenture is not so great as is often supposed, and that the real benefit which he gains from emigration arises after the close of his indenture period, from the opportunities then before him, of purchasing or leasing land or setting up in business and making himself a position as a settler. But whatever may be the extent of the economic advantage arising from the emigration of indentured labour, the political aspect of the question is such that no one, who has at heart the interests of British Rule in India, can afford to neglect it. It is one of the most prominent subjects in Indian political life to-day, and its discussion arouses more bitterness perhaps than that of any other outstanding question, for, Indian politicians, moderate and extreme alike, consider that the existence of this system, which they do not hesitate to call by the name of slavery, brands their whole race in the eyes of the British Colonial Empire with the stigma of helotry. Hon. they ask, will a European colonial ever admit us into the fellowship of citizens of the Empire when he knows that men of our country and colour can be purchased for five years for five shillings a week? It is firmly believed also in this country and it would appear, not without grave reason, that the women emigrants are often living a life of immorality in which their persons are, by reason of pecuniary temptation or official pressure, at the free disposition of their fellow recruits and even of the subordinate managing staff.

THE FEELINGS

which these beliefs engender are strong. As far back as 1910 when moving a resolution in favour of the abolition of indentured labour in Natal, the late Mr. Gekkhale mentioned the unanimous feeling of his party and of Indians in South Africa that the indenture should be abolished everywhere. A further debate on the general question took place in 1912 when the resolution brought forward by the same gentleman, though defeated, had the support of every Indian member of the Imperial Council. It is unnecessary here to trace the arguments brought forward in the mover's eloquent speech, which are recorded in the debates of the Imperial Council and are still used by Indian editors and politicians. The Government speakers on the other side admitted the existence of certain abuses which it was believed could be largely remedied, but pressed the economic advantages to the coolie emigrants and denied that the indentured system could rightly be entitled slavery. Indian public opinion has strengthened and grown more articulate since the debate of 1912. While the favourable impression, created on our minds by Lord Sanderson's report on which our defence of the system in 1912 was mainly based, has been considerably qualified, as has been indicated in the earlier paragraphs of this despatch, by the information which has subsequently been elicited by Messrs. McNeill and Chimmam Lal. On receipt of Messrs. McNeill and Chimmam Lal's report, we invited

THE OPINIONS OF LOCAL GOVERNMENT.

on its recommendations and on the general question whether indentured emigration to the colonies should be continued. The greater number of the Governments consulted have submitted their opinions, and we append copies of the letters. Although the report favoured the continuance of indentured emigration, while its recommendations referred only to the measures necessary for improving that system, it is noteworthy that the opinion of the Government of the United Provinces, Madras and the Central Provinces (that the latter Government conveyed in a memorandum by Sir B. Robertson, the Chief Commissioner), provinces which provide, practically speaking, all the indentured recruits that emigrate to the colonies to which this despatch relates, unanimously testify to the necessity of putting an end to indentured emigration altogether. The opinion of the Assam administration is much to the same effect, in that they suggest the replacing of indentured emigration by a system of State-aided but presumably free emigration. The Bombay Government have no very decided views on the maintenance of indentured emigration, however, directly concerning them, as the Bombay Presidency sends, practically speaking, no emigrants to the colonies. We have still to receive reports from certain other provinces. These, however, have little immediate concerns with the question and there are strong reasons for indicating our own attitude on this urgent and important question without further delay. The feeling of India.

Against Indentured Emigration.

has, in no way, diminished since the discussions of 1912, but has indeed gained force owing to the labour troubles in South Africa two years ago. We would also again point out that now that we have abolished in India that was considered by a large section of the intelligent public to be an abuse, it is becoming increasingly difficult for us to defend the retention of a similar system benefit of the colonies. We are of opinion that the moment has now arrived to urge His Majesty's Government to assent to the total abolition of the system of Indian indentured labour in the four British colonies, where it still prevails and in Surinam, and thus to remove a social stigma which is deeply resented by educated public opinion in India, and express to hostile criticism the Government of India and His Majesty's Government, in the sanction which they lend to a system entailing much unhappiness and moral degradation amongst certain classes of a population dependent on their care and protection. We can still understand that His Majesty's Government with their heavy pre-occupation during the course of the war, many prefer to postpone the final settlement of the question till after the

TELEGRAMS.

conclusion of the war, but in the meantime to facilitate the preliminary discussion, which will have to be undertaken with the colonies interested, we desire to submit the following.

Preliminary Suggestion

on the general outlines of a scheme, which, in our opinion, affords the most hopeful solution of the difficulties, which we have pointed out, while causing as little disturbance to colonial interests as is compatible with the maintenance of our obligations to the classes of the Indian population concerned.

It is quite clear that the mere abolition of indentured emigration, a course which implies the refusal to allow any emigrant to leave the country under a contract, will not be sufficient. The result of this would be that recruiters would induce coolies to go without any agreement, but by the grant of advances or by fraud, the coolies on their arrival in the Colony would be wholly at the mercy of its laws and might be compelled to work out the advances, which they had received, or were alleged to have received, by local labour laws, with which the Government of India would have greatly weakened its power of interference. The mere abolition of indentured emigration, while it would remove what is in India considered a racial stigma, would not do away with the morally undesirable features of coolie life in the colonies or with the abuses of contract recruiting in India, and yet these are stains from which British administration in India ought to cleanse itself. The introduction of a system of

Recruitment on Sa-dari or Kangani Lines.

would, we admit, present difficulties in the case of distant colonies. It would be costly to arrange for the continuous voyage under the conditions, of small parties of coolies and the system must, in any case, be freed from the bonds which the receipt of advances and the Ceylon Enticement Law attach to the Kangani system. We think, however, that such difficulties can and should be met. One of the best features of the last mentioned system is the possibility which it holds out of improving the present abnormal sex ratio with its attendant evils, the removal of which is, in our opinion, an absolutely essential condition of whatever new system be introduced in the place of indentured emigration. The system might be financed by the colonies through a tax on coolie cultivated estates or coolie product exports. There is no need for the individual planter to pay for the individual coolie, and so be led to consider that he has a right of property in him. The coolie should be at liberty to serve whatever master he chose, while if he desired to return to India he would be called on to pay some share of the cost of his repatriation, a share which might vary with the nature of the circumstances and with the length of time he had served. The prospects of free emigration are, at present, very hopeful, except so far as the Mauritius figures are concerned. The figures for free labour emigration during the past three years have been as under:—

1911-12:—British Guiana 19, Jamaica nil, Trinidad 62, Fiji 16, Mauritius nil.
1912-13:—British Guiana 6, Jamaica 2, Trinidad 48, Fiji, 54, Mauritius 840.
1913-14:—British Guiana 4, Jamaica nil, Trinidad 49, Fiji 83, Mauritius 794.

It would appear, then, on the whole, that an improved Kangani system under which a coolie was not bound by the receipt of advances or by local law to serve on a particular estate, with a proper sex ratio, and confined to approved colonies, offers the most promising results. The present system of inspection, shipping, and sanitary regulations would have to be maintained. There is no doubt that the change, especially the insistence on a proper sex ratio, would lead, at any rate, at first, to a considerable falling off in the number of emigrants, but after all it is not the duty of the Government of India to provide coolies for the colonies, but to insist that those who go there shall do so under conditions which are not repellent to educated Indian opinion, and which gave the emigrant himself a chance to live a decent life under proper conditions, and to develop into a more desirable class of settler than the man who at present leaves the coolie barracks of Fiji Sugar Estates at the expiry of his period of indenture. By a policy on these lines India will surely offer a more acceptable contribution to the cause of Imperial progress and unity than by a blind compliance with the demands for the continuance of an evil system.

All India Rainfall.

DELHI, November 19.

The rainfall of the week was 20 percent or more in defect in the Bay Islands, Burma, Kashmir, Berar, the Central Provinces, Hyderabad and the Madras coast north. It was 20 per cent or more in excess in Assam, Bengal Orissa, Bihar and Konkan, the Bombay, Deccan, Mysore, Malabar and Madras south-east and it was equal to the normal in the Madras, Deccan. No rain fell in the remaining divisions, but none usually fall there at this season of this year. The rainfall from the 28th April up to date in the defect is 20 per cent or more in excess in Bengal, Bihar, the United Provinces, the Punjab east and north, north, the North West frontier Province, Baluchistan, Sind, Rajputana, Central India west, Berar, the Konkan, the Bombay Deccan, Hyderabad, Mysore, the Madras Deccan and the Madras Coast north. In the remaining divisions the rainfall differs from the normal by less than 20 per cent.

The Registrar, Chief Court, Rangoon, has reported to the police that R. St. John, Accountant of the Court, has not attended his duties since Wednesday, and his whereabouts are unknown. According to the books, a deficit of sums aggregating close upon Rs. 5,000 is reported. Ten years ago a previous accountant, who was a Burman, disappeared, leaving a eight thousand rupees missing, and up to the present there is no trace of him.

Further Restrictions Regarding Imports.

DELHI, November 19.

The Governor-General prohibits the bringing by sea or land into British India of any goods in which or in the production, export or insurance of which the

TELEGRAMS.

Chief Customs Officer at the place of import has reason to believe that any person, firm, or body of persons residing, established or carrying on business in enemy territory, or any person, firm or body of persons to whom the import of goods, has or may hereafter be specifically prohibited, is or has been a producer, exporter, insurer or otherwise interested; provided that nothing in this notification shall apply to goods in respect of which a certificate of interest or a certificate of origin and interest is required by the terms respectively of notifications Nos. 9954—W 2 or 9961—W2 dated the 14th October, 1916.

RAJPUTANA.

Viceroy At Mayo College.

Stirring Speech to Indian Princes.

AJMER, November 19.

H. E. the Viceroy's speech at the Mayo College prize distribution to-day:—

I am using no conventional phrase when I say that it is a very real pleasure to me to be here to-day and distribute the prizes. In the first place, I am able to meet Mr. Waddington on the scene of his successful and distinguished labours. It is close on 30 years since I first met Mr. Waddington, and no University man ever quite loses the feeling which he entertains as a freshman for a senior man who is also a distinguished university athlete. I met Mr. Waddington first under these conditions and in my mind's eye I can still see him playing Association football for Oxford and dribbling the ball down the field, but Mr. Waddington is also impressed on my mind as a man who has done a remarkable piece of work in the educational sphere, and it is impossible to over-estimate the influence which he has exercised through his quiet but forceful personality on the generations of princely and noble houses, who have passed through his hands, and I am sure that the Princes and Chiefs who first made their plunge into life at the Mayo College, will ever hold in grateful remembrance the name of Mr. C. W. Waddington. But it is not only a pleasure to greet an old Oxford man under such happy auspices, it is a pleasure to visit a College with such fine traditions as a College. You have had a short history, but the history of the Rajputs, no less than of the Mahomedans and Maharrattas, is of centuries and there is probably many a boy here, who, if he told of the deeds of his ancestors, could tell tales which would thrill the emotions and make the heart beat quicker. What a foundation on which to build a heritage of noble chivalry, a tradition of knightly courtesy, an inspiration for all time to come. And do not two things follow on this? First, that for you, boys, a standard has been set up to which you must aspire and below which you can only fall to the detriment of your good name; secondly, that it is for your fathers to see that they continue so to support this college, that it shall be the nursing mother of still more famous Children, who will be proud of their traditions and have left in the place all that the phrase "Noblesse Oblige" connotes. Holding these views then of what your college can mean, do you wonder that I say it is a very real pleasure for me to visit you this afternoon? But let me go on to other things, other matters, while your forefathers rode rejoicing to the stricken field as to some joyous joust, your duty, for the most part, will lie in a more peaceful sphere. It is true that for us to-day the opportunity of soldierly service has come and we have seen that Rajput Paladin Maharajah Sir Pertab Singh go off to the war like one of his forebears, only asking that Fate should grant him the joy of leading his men in a charge against the foe. There are others, too, from among the ranks of your old boys. The Maharajah of Bikanir responded to the call but on his return both Lord Hardinge and I have thought that he could do more important service here in India. He will remember Milton's line. "They also serve who only stand and wait." The Maharajah of Jodhpur, the Maharajah of Idar, and the Rana of Barwani, to mention only a few, also placed their swords at the disposal of their Emperor, but we believe and hope that such service will be the exception and not the rule, and that when this war comes to an end the task that will lie before each one of you will be the peaceful one of living in your own land and of looking after your own people. But "peace hath her victories no less renowned than war" and let none of you think that the task of developing your country and making your people happy is one beneath you. Some of you will have great opportunities some smaller, but to all of you alike comes the call of service. Lord Brougham, a Lord Chancellor of England, once said of the Duke of Wellington that the man would pick up spade and pick and use them if he thought he could best serve his country in that way, and so with you, when you go out from this place I hope you will place this ideal of "service" first among your ideals. After all "Ich Dien" (I Serve) is the proud motto of our Prince of Wales and now I want to congratulate one who was lately one of yourselves. He comes of a great stock, but he has regarded that fact rather as an incentive to work than as a justification for sloth. I refer to Maharaj Kumar Himmat Singh of Idar. As you have heard, he has achieved the best result obtained by any boy since the examination for the higher diploma was started, I offer him my warmest congratulations and I shall watch, and, as I am sure, we all shall, with the keenest interest his future career.

One more word and I have done. The scheme of your founder connotes very high ideals British has given you much. The Mayo College has given you much. Now it is for you to repay your debt by service. It will not be necessary for you to look for opportunities like Knights of Old to go out and seek for some dragon to slay. Be sure the opportunity will come in the every-day discharge of your duties. There is a motto of one of your States "Yato Dharmastat Jayasath" (where virtue is, there also is victory). Show by your service that it is as equally true to-day as in the ages of long ago, when it inspired your fathers of old.

His Honour the Lieutenant-Governor of Burma has with the sanction of the Viceroy, nominated Mr. A. S. Jamal, C. I. E., to be a member of the Legislative Council, Burma, in the place of Mirza Abdul Hossain, K. B., resigned.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

ఉపాధ్యాయుల సభ, నెల్లూరు:—వై. కీర్తిక క్రింద సేను ఈ నెల 16 తేదీ తమ దైనిక పుత్రికయందు ఒక లేఖ లిఖించినాడ. శ్రీయుత, హనుమంత రావు పంతులు గారియొక్కయు, బ్రహ్మశ్రీ సోమన్న పంతులుగారియొక్కయు మార్పులు కద్దుపరచినందువలన వారు వారి, వారి, ప్రభుత్వ పదవులందుండి యున్నారు. ఈ విషయ మెల్లరికి తెలియగలదులకు విన్నవించు కున్నాడ. అని ఘోషి సుబ్బరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

స్వరాజ్య సమితి, తెనాలిశాఖ:— 16-11-16న ఈ శాఖవారి క్రింది పీఠాన మొదలైనది. మధ్యరాష్ట్రములయొక్కయు బేరారు యొక్కయు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు అనురావతి నివృత్తానంఘు వార్షిక కోర్కెనువనకు అగ్రాసనాధిపతి గ పోదలవిన శ్రీమతి ఆనిబిసెంటుగారిని ఆయాపరగజాలలోనికి రాకూడదని నిశ్చయించిన ఆజ్ఞ అక్రమమనియు, అధర్వచునియు, మతస్వాతంత్ర్యమునకును, ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకును హానికరమనియు ఈశాఖ సమితివారు దృఢమైన ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

రామమోహన ధర్మ వైద్యాలయము, బెజవాడ:— బెజవాడయందు రామమోహన మిమనవారిచే స్థాపింపబడిన ధర్మవైద్యశాల కిప్పుటికి వైద్యాగ్రహమువలన రెండుసంవత్సరము లెట్లో గడచినది. చందాల విచ్చేదమని వాగ్దత్తముచేసిన వారందరు కరియగు కాలమున కందచేయక పోవుటవల్లను తగు ధనసహాయము లేక పోవుటవల్లను వీడలకు ఎక్కువ యుపయోగకరముగా నుండు ఈ ధర్మవైద్యశాల నామానికిష్టమై అంతరించుకొనినట్టి నుండగా పకోపకార భుజియలను దయాద్రు హృదయులను సహజాధారపరులను అగు శ్రీ శాపురం రాజువారు మామూలపాయిల విరాళమునొసంగి ధర్మవైద్యశాలను పునర్ని విత్తముగ జేసినందుకు మే ఘోరయు వారికి కృతజ్ఞలము. అని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

నెనుబిడ్డి గ్రంథాలయము:—ఈ గ్రామము విద్యా కంఠ మెజుగకుండి ఇటీవల క్రియుత పే నాగేశ్వరగారి యుపన్యాసమువలనను ప్రోత్సహమువలనను “ఆంధ్రవిద్యా ఫిలాసోఫీ” యను నొక సమాజమును, దాని ననుసరించి యొక ప్రస్తకభాండాగారమును స్థాపింపబడియె. కాన శర్మగారి రెండు ప్రకటనాపాత్రలు. ఆంధ్రప్రతిక మున్నగు పత్రికా గాజములచే నలంకృతంబగుటకాక ఇప్పుటికి రూపం 100 గంభములచే శోభిల్లుచున్నది. పాఠకులసంఖ్య దినదినాభివృద్ధి గనునది. తన స్వంతధనముచే గ్రంథాలయము గట్టించి నెట్టదనని వాగ్దానముజేసిన శ్రీయుత సోమవరపు శంకరశర్మ గారిని సర్వేశ్వరుడు రక్షించుగాత. అని గ్రామవాసి బల గామిశర్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

కాకేసిలరుపదని, ఏలూరు:— తూర్పువార్డు (నాలవ వార్డు) శాపురస్థులును, గొప్పవారును, వాణిజ్య వ్యవసాయ సంఘములలో కీర్తిపడసినవారును అయిన గుడ్డ రామయ్య చౌదరిగారియెడల ఆవార్డు ప్రజలకేగాక యేలూరుపుర మహా నుహులందరికిని పట్టుదలతో పని చేయుట యేమి “అన్యాయము”యేమిహాశ్చర్యమునీడదబ్బున్నే హితుడేగాని ప్రజలకు నిజమైన స్నేహితుడుగాడు. వర్తకులన్నవో ప్రతిచునుభ్యునితో కలిసి మెలసి ఉండెడివారు. పరపతిలనారు ప్రజలకష్టములు తమ కష్టములవలె భావించెడివారు. గొప్ప పనులకు ద్రవ్యసహాయం, మాటసహాయంచేసి వనపతి నిలబెట్టి వారు రహితులును అట్టివారే గనుక గొప్పరహితుడు, వర్తకుడును. సాంప్రదాయకుడును, 4వ వార్డులో స్వయంహములో శాపురము ఉండెడివారును అయిన గుడ్డ రామయ్యగారికి భాళిగావున్న ఆ వార్డు కవున్నిలరు పనికి పట్టణం యారత్తు ఏకగ్రీవముగా ప్రయత్నించవలెను. అని పురాభిమాని వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీ సర్వజనవిద్యాప్రదాయనీ నిలయ పుస్తకభాండాగారము, పంగం జాగల్లమూడి:—శ్రీ. సర్వజనవిద్యాప్రదాయనీ నిలయమునందు 18-11-16 తారీఖున భాండాగారము ప్రభువు సాంధత్వకోర్కెనువనకు శ్రీమాన్ వింజమూరు భావనాచార్యులగారి అగ్రాసనాధిపత్యమున జరిగెను. ప్రారంభమున భగవత్ పార్వతి నాపద్యములు బ్రహ్మశ్రీ తాండ్రప్పసేనా శాస్త్రిగారిచే జరుపబడెను. తదుపరి అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున భాండాగారముయొక్క యభివృద్ధికి దగు సాధనంబగు విద్యనుగురించి సర్వజన హృద్యయ్యగ నుపన్యసించి నిరుపేదలకు నుచితవిద్యా పాఠశాలను స్థాపించుట ముఖ్యవరమని నుడివరి. పిమ్మట మా సాధారణసంఘ కన్యలలోని వారగు ము. రా. రా. కంతారాజు నరసింహారావు గారు వీడల కుచితముగను నిరుపేదలకు పుస్తకసహితముగను

విద్యను గరవెదనని వాగ్దానమొనరించిన వెంటనే పదిమంది బీదవిద్యార్థులను పఠనమందిరమునకుం గొంపోయి చదివించు నారంభించిరి. ఇతరు లనేకులు వివిధ విషయంబుల గురించి యుపన్యసించిరి.

పిచ్చికి మందు:— తెనాలిశాఖా యరికలపూడి గ్రామములో నుమారు 30 సంవత్సరములనుండి పిచ్చులకు మందు ఇచ్చుచున్నాడు. దీనివల్ల సంవత్సరమునకు ప్రతివైద్యుడును 500-0-0 లేక 600-0-0 సంపాదించుటవల్ల ఇప్పుడు పదిమందికి వైగా ఈ వైద్యము చేయుచున్నాడు. అప్పుడు జేతములో పిచ్చులు జాత్రిగా సంభవించుచున్నవి. ఇతర వైద్యులు నము ఏమియు లేనప్పటికిని స్వదేశ వైద్యులను బూటకపు బిరుదులతో జనులను ప్రమింపజేయుచు ప్రతికేసుకును నూటపదహార్లు లాగుచున్నారు. నిజముగా పీరిచ్చుచుండు వక రూపాయి ఖరీదైన నుండెను. ఈ దిగుక ప్రకటన ప్రకారం మందు చేసికొని శి మాసములు పుచ్చుకొనినయెడల అన్ని విధములకు పిచ్చులు కుదురును. సరస్వతి ఆకు ౧౧ భాగం క్షి మా రేకుచక్క. చూడం 1 కూతురుబుడమ చూడం 1/8 నక్కడోనలకు చూడం 1/8 సరస్వతిఆకు క్రిష్ణజిల్లా యజ్ఞక గూడెం తాలూకాలో దొరకును. చుండుగాని, వివరములు గాని తెలియగోరువారు నాకువ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును. యు. వెం. నరసింహారావు.

దీపావళి వసూలు, మాజివీధు:—గతరెండు సంవత్సరముల నుండి దీపావళి చందామాట మాపురమున మరచినారు. ఈ సంవత్సరము మా హెడ్ మాపురు వారును మహారాజశ్రీ వి. యస్. శీతారామయ్యగారు తమ విద్యార్థులకును మమ్ము చందా వసూలుచేయ ప్రోత్సహపడ నాన్నే హితులగు యో. కుందర రామయ్య, డి. టి. యం. రామనాచార్యులు, యస్. సి. హెచ్. గామానుజాచార్యులు మొదలగువారును మరకొందరు విద్యార్థులును ఈవనికి బూనుకుంటిమి. మధ్య మధ్య కొందరు ప్రముఖులు నిరుత్సాహ పరచినప్పటికిని ఎట్లు నో తుదకు రు 61-8-0 వసూలు చేయగలిగితిమి. ఈ మొత్తము లో రు 31-8-0 లు బందరు జాతీయకళాశాల వారికిని, రు 30 లు మదరాసు సేవనశాఖకుండు అండ్ ఇన్ డెస్ట్రీయర్ సంఘమువారికిని పంపినాము. ప్రభుప్రభుత్వ చుగుటచేతను, బాలరు మగుటచేతను వై మొత్తములో నాల్గవంతునను వసూలుచేయ గల్గునమా యని ధయపడితిమి; కాని మార్కులు ఉపాధ్యాయులలో నొకరైన శ్రీమాన్ ముమంబ శంకారా చార్యులుగారు ఎండవక వాననక మాతోపాటు గడపగడపకు దిరుగుచు మమ్ముల ప్రోత్సహపరచుటయే మా ప్రయత్నము వ్యర్థము కాకుంటును కాణియని మడుపుటకు సంతసించుచున్నాము. ఇచట పాఠకులు కొందరు ఈచందా మాస్కాప యోగ నిమిత్తమని తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. ఇక వై నను ఇట్టి అభిప్రాయములు కలుగకుండునటుల జాతీయ కళాశాల వారుకూడ దీపావళిక ముందుగానే “దీపావళి చుదాలు, ఉపయోగము”ను తెలియజేయు ప్రకటన పుత్రికలను చందాలు వసూలుచేయు సంఘములవారికిగాని స్కూల్స్ హెడ్ మాపురుగాన్లు కుగాని పంపించిన అందరికిని పంచిపెట్టుటకు వీలుగానుండును. ఇందుకు గృహము నిష్పలము కా నేరదు. వార్తా పత్రికలలో ప్రకటించిన మాత్రమున సాధారణ జనులందరికి తెలియుట యసంభవము. కాన ప్రకటనపుత్రికలు పంచి పెట్టినవో నీకొనత దీరగలదని మానన్యకము. అని కందినల్ల నూర్య నారాయణ రావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, నాటిని వారుచేయ గలుగుటకును తరిగీయదు నియ్యటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేభాగమును యేయేపనులచేయునో అని ఇది పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిపద్దతుంచి వై నెచ్చు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు రీ0 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి జ్ఞానులు డిసెంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. జ్ఞానులలో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును పాఠకురీ విద్యార్థులు కోరినవో నిగసించుటకు తావొసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనును.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149, Broadway Madras.

చిన్న పురుగులు 124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును. చుండు, జోడి యగుట, వెండ్రుకలూగుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

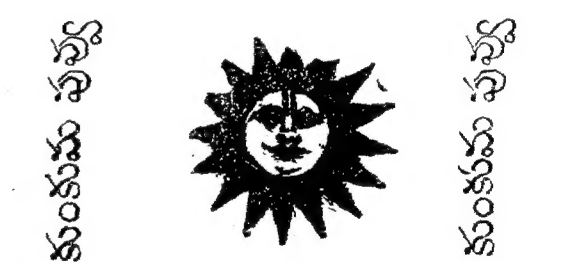


పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె కయింబవల్లు, విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినవో మీ మీగ్గుహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడి యుండును. తిరిగి లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి శోకించిన తెనెగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమున వెంటనే నిగోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినప్పుడు. కావున నిట్టి పరమశక్తిపును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును జోగట్టును. వెండ్రుకలను రాలినవ్వదు. పుర్రెమండును జోగట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు. వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0 2-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0 ఉచితము. ఈ సుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్థజాబీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును. నోలు ఏడెంట్లు:— ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండుకెమికల్ కంపెని వెం 155, జుమ్మాచివీధుల్ని, బొంబాయి.

కుంకుమపువ్వు



స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునని ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— ఎస్ నారాయణ అండు కంపెని, (53) 21. హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

కల్యాణి - ప్రతిరుండు

ఇది షేక్స్పియర్ ర్మను ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేటతెలుగున శ్రీలకును బాలకులకు తెలియగల్గు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్మూర్తులు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్మూర్తులను రసమును అన్యుకములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిరుండు

దైత్య కవచము

మనుజునకు గల పాపము గుణములలో వైద్యము ప్రధానము. వైద్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుకుంటు. చునుజుండు దరింపదగిన యన్ని కవచములును అస్త్ర శస్త్రములచే భేదింపదగినవి. ఈవైద్య మనది కవచమో యస్త్ర శస్త్రములకు అభేద్యము. ఈవైద్యమును ప్రతిపాదించుటకై “అన్యత్రభీష్మాత్ గాంగేయోత్ ఆన్యత్రచ హమా మతః” అనెడి జితేంద్రియుండైన భీష్మునియొక్క చక్రితము నతి సులభతైలిని తెలిపియున్నది. వెల రీ ఆటాలు. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ థ్స్. కో, అనందము, దాలహనెట్టి, చుదాగు. 285

మోసపోకుడు

తుప్పుకట్టినయకుండ చేయరంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుకట్టకుండ చేయనది యొక్కటయే.

వెయిలెన్ డివ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నువయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు పల్లిక పర్చువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజ్యు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(వై కామోజివ్ గోరుగప్పడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.



తామర తైలము.

వెల డబ్బా 1-కి 0-4-0
మా తామర తైలము
ఒక్కడబ్బాకు నాలుగు
ఆజాలకుకొనినాల్గుడు
సారులు రానవి యెడల
తామర : యూలమగును
నయము కాని యెడల
మీ నాల్గు ఆజాలు తిరిగి
తీసికొని వచ్చు.

దంత చూరము

డబ్బా 1-కి వెల రూ 0-2-0 12-కి రూ 1-2-0
ఈ దంతచూరముతో పండు
తోమంటలన చిగుళ్లు గట్టిప
డును. చిగుళ్ళుండి రక్తము
గ్రవించకుండున నోటిదగ్గరము
లేక యుండును. సుండ్లు ముత్య
మలకలె తెల్లగానండును. సర్వ
సామాన్యముగ వాడుటకు దగి
యన్నది.



అడ్రెస్సు:— ఆవృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు అండ్ బొంబాయి.

బాదాపేడితులకు పరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఈ వనోపధి సక్తములన జనించువాడ్యములకు కిరీటుముకంటి గుండు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను
అండ్లను, ప్రాంతాంజనము అన్ని విధములకలగ గలుగు చర్మరోగములను సోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రతు ప్రకారిని (28)

కావడసాగ్గుపట్టా గుణ మిచ్చుట నిష్పంకేయము, ప్రవాజమైనను సుధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
సోగొట్టును. శరీరమువందలి సాదరసనోషములను, మలబద్ధకమును కాశలబంధమును నొప్పులను సోగొట్టి రక్తమును
పల్లికించును. శరీరానోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 నోజాలకు కుంకుమకు 4 డెన్సుల బుడ్డిలతో అమ్మబాగు.

ప్రాప్తెలురు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

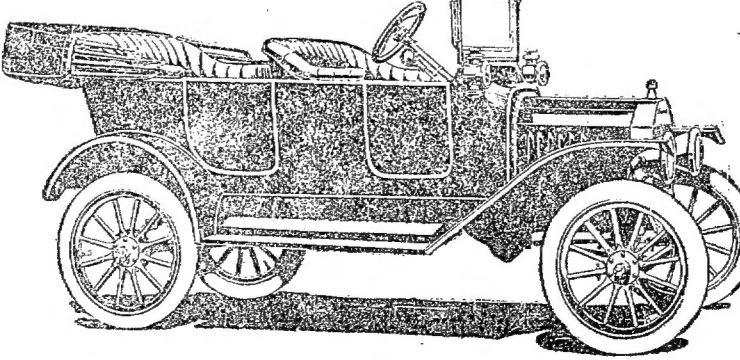
Proprietor P. D. SAVANT. Panaswadi No 144 No 2 BOMBAY

పోర్టు ట్యూ రింగు మోటారు బండి.

(572)

5 గురు కూర్పుములకు తగినబండి. రు. 2850

హుడ్లకట్ట, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైటులు, గ్లిమోటిక్ కొమ్ము, గాలి తెర, ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.



పోర్టుకారును కొనడ: ఏలనన, ఎవరికై
గుని ఎచ్చటనున్నను, ఏస్థితియందున్నను
చక్కగ పనిచేయును. ప్రత్యేకములగు సామా
నలతో మోటారుకారుల తయారుచేయుట
లో పేరొందిన ఫ్యాబ్రికేషన్ తయారుచేయ
బడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమైనది. తేలిక
ఆకుట దానికలన వ్యయములు తక్కువనా
తక్కువయగును.

ఆనంద్విధి క్లిలి ప్రత్యేకములయిన సా
మానలతో చేసబడినది. వెనాడియం ఉక్కు
ఉప్పులును-పటిక, ఫోర్ట్రమాంగు, మిగుల

దిట్టమయినది. అయినను బజారునందు దొరు
కగల ఉక్కు, లో మిక్కిలి తేలికయిన ఉక్కు
కావున అధిక వ్యయమయినది

ప్రపంచములో హడుకలోనున్న మో
టారుకారులలో పోర్టుకారులు సగమున్నవి.
ప్రపంచములోని సహజములు యీబండిని ఉప
యోగించి చాలి ప్రత్యయైనదని రుజువు
చేసిరి. ఇతర మోటారుకారులవలె గౌరవించి
నై వ్యయపరచబడ్డ ధనమునందలి ప్రతిరూ
పాయికని తగిన మోటారుపనిని చేయించు
కొనగలుగును.

పంపించునంతటను పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. పోర్టుకారు స్వంతదారులకు ప్రయాణమున్న సంతోషముగలిగించు కారు ఇది. ఏదేశమున ప్రయాణము
చేసికొనుటకునుగాక పోర్టును కొనుగడు. ఇప్పుడే కొనుగడు. రు. 2850 - పెద్దప్రేమరు మోటారుకారులతో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు
ప్రా. Allen. లేకున్న ఆశాశంకయు కలుగగలదు. ప్రాయశస్సుడు ఈ పత్రిక పేరు నుదహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras.

ఒక్క అండు 0-2-0 ని లిమిటెడ్, మదరాసు.



నెరన్ను

తలనొప్పిచుండు

నువయోగించి

తలనొప్పిని మాన్పుకొనుడు

పాకు

ఇది తలనొప్పికిని పార్శ్వపునొప్పి
లకును చాల మంచి మందు. రూఫి
యైనది. రుచిలేనిది. మాటు కెట్టబడిన
బిళ్ల రూపముతో నుండును.

కాశ్రియముగా తయారు చేయబడినది. దీనిని తిను
టకు వెగటుండదు. చాలతలనుకూలముగా నుండును.

ఈ మందు మందులంగళ్లలోను బజారుల
లోను స్టోర్సులలోను దొరకును.

తలనొప్పి వచ్చినపుడెల్ల నుపయోగించురు.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును వివచితరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన సాశ్రియ చర్చ

చిన్న పైజా చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోర్టువాక్కు 212, మదరాసు.

క్రిశ్చియన్ గోపాలకృష్ణ గోఖలాగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము, మదరాసు.

తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

P.N. SIMHAM & CO.
MADRAS
RUBBER STAMPERS

STAMP

రబ్బరు స్టాంపులు. రు. 2
ఉత్తమ శిల్పకృషిలులకు 1
కత్తెపాటి తులం 30
గోపాలకృష్ణ గోపాల 6
పద్మకర్ణామల 2
కుంకుమపువ్వు 1.4
నాలుకయిలగును 12
సుగంధవర్ష హరిదత్తి 1
పద్మకర్ణామలంతు 1
ఆదియన్నయ్యవీధి, మద్రాసు